DET KRISTNA HOPPET

AF

O. OLSSON.

Det kristna hoppet.

Tröstens ord i lidandet och sorgen

af

O. Olsson.

Chicago:
The Engberg-Holmberg Publishing Co.
1887.

Åt

Minnet

af min älskade

Anna,

den trogna makan och modern, hvars
stoft på förhoppning hvilar i

"Riverside"-kyrkogården

vid

Moline, Ill.,

egnas dessa blad
under djup saknad men i lefvande hopp

af

Författaren.

"Farväl! — mitt hjerta säger:
I himlen råkas vi!"

Kära Läsare!

Här sändas från all hugswalelses Gud ur hans eget ord genom en lidande och sörjande medbroder helsningar till de lidande och sörjande. Skulle den lilla boken för dig nu tala för mycket känsligt, så lägg henne undan, tills äfwen du blifwer känslig. Jag wet, den stunden kommer äfwen till dig. Imellertid äro de enkla tankarne i boken ringa "Förgät=mig=ej"=blommor, som wäxt wid Kristi kors och graf. Ur den rika blomstergården, evangelisternas berättelser om wår Herres Kristi lidande, död, begrafning, uppståndelse, himmelsfärd och återkomst i härlighet, plockar jag dagligen ewighetsblommor för mitt sorgsna men hoppfulla hjerta. Till denna rosengård hänwisar dig den lilla boken. Det är ärendet hon will gå i Herrens tjenst.

När du, min wän, som jag upphinnes af sorgen, smärtan och lidandet, då göra wi sällskap till Kristi graf. När wi då finna denna graf tom, så lyfta wi wåra af sorgen nedböjda hufwuden upp, ty wår förlossning nalkas.

"Men nu är Kristus uppstånden ifrån de döda och worden förstlingen ibland dem som sofwa." "Så trösten eder nu med dessa orden inbördes."

Din i Kristus

O. O.

Innehåll.

Sorgen.

Gud.

Sjukdom och död.

Wid grafwen.

Efter döden.

Återseendet efter döden.

Lekamens uppståndelse.

De saligas gemenskap med sina qvarlemnade älskade.

Slutord.

Sorgen.

Sorgen, smärtan, hwarifrån kom hon? Hwarför bofäste hon sig särskildt här på jorden bland oß arma menniskobarn? Är hon sorg blott för att wara sorg? Har Skaparen anordnat lidandet såsom nödwändigt hörande till lifwet, så att jag måste lida derför att jag finnes till? Har sorgen intet mål, bär hon ingen frukt, måste hon blott wara sorg och aldrig annat än sorg?

Kom, månne, sorgen från Gud, den himmelske Fadern? Skulle någonting så hårdt, pinsamt och olyckligt som sorgen kunna komma ifrån Gud, den Allgode? Min sörjande wän, du måste finna ett wißt och sant swar på den frågan: hwarifrån kommer sorgen. Det låter hårdt och orimligt att säga, att sorgen kommer

från Gud. Likwäl, detta är den enda sanna lösningen af den swåra frågan.

Kommer sorgen från Gud, så få wi wara fullkomligt förwißade, att hon har ett godt ändamål, ja, att hon är ett läkemedel. Gud will intet annat än det goda, han söker wår sällhet, intet annat än wår sällhet. Men smärtan, lidandet måste nu wara wägen, sättet, hwarpå wi skola uppnå den fullkomliga sällheten.

Wore wi än lemnade satan i wåld, så att han, den onde, finge tillfoga oß allt ondt som står i hans makt, så sker detta enligt aposteln Pauli uttryckliga förklaring "till köttets förderf, på det anden må salig warda på Kristi dag."

Allt lidande, alla sorger äro derför födslosmärtor, genom hwilka ett nytt lif skall frambringas. Så förklarar samme apostel allt lidande, alla smärtor på jorden i de underbara orden: Rom. 8: 19—22. Gäller detta om alla smärtor i hela skapelsen, så måste det i all synnerhet gälla om oß menniskobarn, wi som äro skapelsens krona så wäl när det gäller lidande som när det gäller frälsning.

Är det nu sant, att sorgen kommer från Gud, och att derför alla sorger måste blifwa till wälsignelse, så kan det dock icke wara sant, att Gud gifwit anledning till sorgen och på det sättet förorsakat den. Nej, och åter nej: det är synden, den hemska synden, som är orsaken till döden och dermed till alla lidanden och sorger. Så lärer oß det 5 kap. i Romarebrefwet. Alltså, för syndens skull äro alla sorger och lidanden. Längre komma wi ej, der stannar wår forskning. Wille wi fråga: hwarför kom synden, så skulle wi insnärja oß i ändlösa grubblerier, hwarigenom wår sorg alltjämt ökades, men aldrig funne ens lindring. Det är nog, lidandet, sorgen kommer af synden, men är det så, då är ock sorgen botemedlet mot syndens onda. Så säger ock en apostel: "den som lider i köttet, wänder åter af synden."

Hwaraf kom Jesu lidande och smärta? Ej af hans egen synd, ty sådan fans icke, men af werldens synd, den han bar. "Såsom Jesu smärta war, aldrig någons warit har." Såsom Jesu sorg war, aldrig någons sorg warit.

Men hwad war ändamålet med Herrens Jesu sorg och smärta? Frälsning, blott frälsning.

Wi behöfwa ej weta mer. Är det sant, att Jesus, den sanna menniskan, menniskan i all hennes härlighet såsom tillika sann Gud, har lidit sorg och smärta, då weta wi hwad ändamålet med all smärta och sorg i werlden är.

När du öfwerwäldigas af din egen sorg, när smärtan öfwer sorgen och jämmern i werlden fräter ditt innersta, se på Jesus, så lösas alla dina frågor. För Jesu lidandes, smärtas och sorgs skull måste all sorg i werlden medföra wälsignelse. Sedan sorgen en gång för alla i Kristus är sammanknuten med Guds hjerta, kan hon icke annat än lända anden till salighet.

Du sörjande hjerta, hwad är det, som qwäljer dig? Är det synden, din synd, dina egendomliga, hemska och förfärliga synder, som pina dig så, att du icke wet hwart att wända dig för ångest? Ängsliga hjerta, upp ur din dwala, glömmer du alldeles bort hwad Kristus din Frälsare har lidit för dina synder? Har du läst bibeln så, att du funnit någon

synd, som icke kan utplånas med Kristi blod, så har du mißtydt evangelium. Synden mot den helige Ande fins icke hos en sörjande själ.

Du sörjer så bittert, ty du har öfwat synder, som fängslat din inre menniska i orenlighet och bräckt din yttre menniskas helsa och sällhet för hela jordelifwet. Haf tröst, du sönderslitna hjerta, du blödande själ, äfwen denna sorg skall tjena dig till wälsignelse. Är din jordiska helsa och lycka, såsom dig synes, för alltid bruten, så öfwerlemna dig likwäl icke åt hopplöshet. Redan här kan Herren läka, och med all säkerhet skall han läka derofwan. Skulle än din mission på jorden blott wara den att tjena till en warning för andra, så tacka din Gud äfwen i den delen. Eller du har genom oförstånd, i enwishet och i förhastande bragt dig i ett läge, som gör dina dagar mycket dystra och tunga. Hwarför? Hwarför? Till wälsignelse, idel wälsignelse till sist. Trodde du blott detta, toge du denna tröst, så skulle du redan nu med glädtighet och hoppfullhet förwandla sjelfwa sorgen till glädje.

Döden har redan trädt i din närmaste närhet, eller han skall snart göra det. Och hwilka äro denne hjertlöse tyranns gerningar? Ditt käraste sliter han utan den ringaste känsla af förbarmande från ditt hjerta. Den med hwilken hela ditt inre och yttre lif är sammanwäxt, den utan hwilken du omöjligen kan lefwa, ligger ett kallt, liflöst, afskräckande lik framför dig. Hwad säger du nu? Det första är ett wildt bönerop: Herre, låt mig dö, jag kan icke lefwa. Men du måste lefwa lika säkert som ditt hjertas älskling måste dö. Du måste se, huru den, som gifwit dig en lifslefwande erfarenhet af hwad det underbara ting, som heter kärlek, är, nu sänkes ned i en stygg grop, den dystra grafwen. Dit wandrar du sedan ofta, så widt det är dig möjligt. Ditt hjerta will brista många gånger om hwarje dag, du undrar, att det icke redan brustit. Dock lefwer du och måste åter sköta detta jordelifwets många beswärliga pligter och sysslor.

Och nu skall all denna obeskrifliga smärta hafwa kommit mig till del från Gud, min Fader öfwer allt det fader heter, min himmelske

Fader, hwars kärlek går öfwer all faders- och moderskärlek så långt som himmelen är öfwer jorden! Nu har Gud gjort allt detta i kärlek, det är för att wälsigna mig! Ho kan tro sådant? Dock är det så, och jag skall mer och mer så se det så. Under all denna min smärta hyser Herren Jesus samma hjerta och medlidande för mig, som han hyste för enkan i Nain och de kära systrarna i Betanien. Det är något särskildt han will lära mig, det är någon outsäglig wälsignelse han will utgjuta öfwer mig.

Jag skall lära känna Gud sjelf genom sorgen och smärtan. Är det möjligt? Skall jag då lära känna honom såsom en hård och obarmhertig sjelfherskare, som icke frågar efter en så obetydlig warelse som jag är bland millionernas millioner af Guds warelser och under? Twärtom! I smärtan och sorgen lär jag känna Gud såsom kärleken. Huru besynnerligt, men huru sant! Låtom oß se!

Gud.

Smärtan är det förnämsta teologiska seminarium på jorden. Hwad hjelper det en man, att han kallas doktor många gånger om bland denna werldens lärde teologer, om han icke tagit sin grad wid sorgens och lidandets universitet? Hwilka hårda och torra läror de teologie doktorerna i allmänhet skrifwa och tala om Gud, just emedan de icke böjts ned och krossats af smärta, kors och lidande! Hwad wet den, som i all sköns ro, beqwämlighet och ära sitter bland sina böcker, om menniskolifwets frestelser och sorger och om Gud? Ett den ringaste, mest föraktade och förkrossade menniskas hjerta måste klappa i dens bröst, som skall lära känna Gud.

Men hur? Inger icke sorgen, den bittra sorgen, oß hårda och bistra tankar om Gud,

som låter oß så hårdt lida? Icke sorgen efter Guds sinne men wäl den filosofiska werldssmärtan. Denna werldswishetens och poesiens werldssmärta werkar döden i oß och förmörkar mer och mer wår gudskunskap. Sorgen efter Guds sinne återigen kommer hos oß åstad bättring till salighet, den wi icke ångra. Huru underligt det låter, att wi just under lidandet och sorgen lära känna Gud såsom kärleken!

När war det Herren Jesus gaf oß den allra skönaste och härligaste inblick i Guds fadershjertas kärlek? War det icke just i den stund, då wår dyre Frälsare sade: "min själ är bedröfwad intill döden?" Eller hwar fins en djupare och mera lefwande teologi, Gudskunskap, än i Joh. 14—17 kapp.? Hwad war det, som gjorde den menniskan Jesus Kristus så stark att genomgå den död, som war bittrare än all annan död? War det icke just detta, att han så outsägligt djupt och innerligt kunde säga: "**min** Fader, **min** Gud, **min** Gud?" Mitt af sorger krossade hjerta, om du kände Gud och den han sändt hafwer Jesus Kristus,

så lefde du redan nu det ewiga lifwet och kunde innerligt glädjas midt i bedröfwelsen. Känna Gud! Är det möjligt för en dödlig warelse att känna Gud? Det är ju icke möjligt för en menniska att känna Guds werk; eller hwilken wetenskapsman finnes på jorden, som är oblyg nog att påstå sig hafwa utforskat alla skapelsens under? Icke ens alla wetenskapsmän tillsammantagne känna alla Guds werk i himlarne och på jorden. Huru skulle då jag, som dertill är så förswagad af sorg och lidande, kunna lära känna Gud sjelf?

Det är nu icke fråga om att lära känna Guds allmakt, ty dertill behöfde jag studera icke allenast skapelsens under på jorden, utan ock i all synnerhet de otaliga stjernhimlarnes under. Den som dertill har kunskap, tid och tillfälle, bör i sanning wara tacksam. I min sorg, min djupa sorg, wore sådan kunskap för mig en storartad förströelse men ej en innerlig, ljuf och läkande hugswalelse, såsom jag behöfwer den. Redan när jag jämför mig sjelf med jorden blott och de warelser, som der wistas, förswinner jag till en obetydlighet och betwiflar gan=

ska starkt möjligheten af Guds werkliga omsorg om en sådan obetydlighet. Ännu mer, när jag begynner mäta mig sjelf med stjernrymdernas mått, förswinner jag till mindre än ett stoft-grand och utropar med psalmisten: "hwad är menniskan, att du tänker på henne, eller men-niskans son, att du låter dig wårda om ho-nom." Betraktelsen af Guds allmakt förkros-sar och tillintetgör mig. Guds hjerta måste jag lära känna, annars sjunker jag ned i hjelp-lös förtwiflan. **Guds hjerta!** Huru orim-ligt att ett stoftets barn begär att få blicka in i Guds hjerta! Det må wara och är i sanning orimligt, men mitt hjerta är så skapadt, att det kräfwer en innerlig och ewig förening med Guds hjerta för att blifwa tillfredsstäldt och hoppfullt. Får jag icke weta, hurudan Gud är till sitt sinne och hjerta, till sin karaktär, så är det så godt att jag först som sist bortkastar allt hopp, all tröst.

Hwad säger skriften, den heliga skrift, om Gud? Bibeln måste jag fråga, om jag will lära känna Gud, det märker jag. Naturen förkunnar mig Guds storhet, makt och majestät,

men Guds hjerta till mig kan jag blott gissa mig till ur naturens bok. I blomstren på marken, på fåglarne under himmelen, af gräset på ängen anar jag med Herren Jesus Guds godhet och hulda omwårdnad om mig, det är sant. Rätt som det är uppkommer en wåldsam stormwind, som förstör egendom för millioners wärde och menniskolif i massa, eller torkan nedbränner allt grönt och tillintetgör all skörd, hwar är då min Gud? Naturens Gud är emellanåt lik en lustgård, återigen lik ett eldsprutande berg med idel död och förödelse, eller lik ett haf med fasliga odjur, som utan den ringaste känsla af medlidande uppslukar menniskor. Hwilketdera är då den sanne Guden, min Gud, som har hjerta för mig i min sorg och i mitt lidande? Icke af jordbäfningar, icke af de gräsliga, ödeläggande naturhändelserna finner jag tröst och hopp för mitt sörjande hjerta; icke ens den skönaste wårdag i jordens härligaste landskap upplåter för mig Guds hjerta. Till bibeln måste jag, äfwen om ytlige bibelläsare smädande påstå, att jag deri finner endast den hårde, kalle och hämdgirige tyrannen så-

som Gud. Sådant tal är det grössta förtal, såsom jag tydligen finner, då jag stilla och uppmärksamt läser Guds ord med det skarpsinne, som är mig gifwet i sorgen och lidandet. Hwad kallas då Gud i skriften, ty af hans namn skall jag lära känna honom? Han kallas den allsmäktige domaren, som gifwit mig heliga och rättfärdiga lagar och bud. Han kallas konungarnes konung och alla herrars herre. Han kallas ock Fader öfwer allt det fader heter. "Gud är kärlek," säger skriften, men hon kallar honom ock helig, rättfärdig och nitälskande, ja, hon talar ock mycket om hans **wrede** och dom. Att Gud är konung och domare, att han är helig, rättfärdig och wred, det förskräcker mig, det wäcker min djupaste bäfwan. Jag, syndaren, wågar ej närma mig en sådan Gud. Att Gud är Fader, att han är kärleken, att han bewisar barmhertighet och nåd, det tilltalar mitt hjerta på det innerligaste och ömmaste, det gör, att jag med största trygghet kastar mig med alla mina synder, sorger och bekymmer i famnen på en Gud, som är Fader, är kärlek och bewisar barmhertighet och nåd.

Här är jag nu kommen i en swår twekan. När jag läser bibeln, så tyckes det mig, som jag der såge twå gudar, en som wredgas, dömer och straffar syndare, en annan som älskar, benådar och wälsignar syndare. Eller ock tyckes mig samme Gud den ena gången wredgas så, att han glömmer all sin kärlek och nåd, och den andra gången älska och förbarma sig så, att han förgäter all sin helighet, nitälskan och wrede. Hwaraf denna dubbelhet, hwaraf, såsom mig synes, twå gudar, eller en dubbel gud? Ack, om jag kunde lösa denna swårighet för mitt hjerta!

Saken förwillar sig för mig deraf, att jag sjelf är en dubbel menniska. Jag är skapad till Guds beläte, jag är en menniska, som behöfwer frälsas, men jag är en fallen menniska, en stor syndare, och synden kan icke frälsas eller älskas af Gud. Gud älskar mig, men han älskar icke mina synder. Så lärer mig skriften. När jag besinnar detta, då fattar jag, huru den Gud, som är kärleken och min Fader, måste wredgas, döma och straffa.

Men en annan sak, som jag icke får glömma: **försoningen i Kristus.** O, detta under, om jag kunde fatta det, så kände jag Gud. Forskar jag i Guds ords lära om försoningen, så finner jag, att kärlekens Gud kan icke älska så, att han glömmer sin helighet och dermed sin wrede, men han kan icke heller wredgas så, att han glömmer sin kärlek och nåd. Är det så, äro kärlek och helighet, wrede och nåd förenade hos Gud, är han min Fader och min domare på samma gång, då är jag nöjd, glad och tröstad. Då wet jag, att han icke förgäter att wara Fader, när han måste wara domare, då är jag wiß, att Guds kärlek icke har förswunnit, fastän hans wrede måste brinna på det smärtsammaste. Då will jag bära Herrens wrede, ty jag har syndat emot honom, men jag will i Jesu namn ropa: abba, käre Fader, eller med Jesus i djupaste lidandet: **min Gud, min Gud.**

Hwaraf kommer det, att jag så ofta fruktar att helt och hållet öfwerlåta mig åt Guds ledning och styrelse? Emedan jag icke känner honom rätt. Kände jag honom sådan han är, så skulle jag gerna låta honom sända mig hwilka

sorger och lidanden som helst, ty jag wißte då, att slutet på alla Guds wägar är wälsignelse, idel wälsignelse. Jag har ju ocksa mången gång med apostl. Paulus "en stor sorg och idkelig pina" öfwer tillståndet i werlden. Då forskar min ande. I sorgen har jag lärt en hemlighet och denna hemlighet uttrycker jag med aposteln: "**ty af honom och genom honom och till honom äro alla ting.**" Hwad skulle jag önska mer? Det är nog för mitt blödande hjerta. Sådana ord läka mina sår. Förgäfwes söker jag en sådan Gud utom Kristus. "Jag är wägen, sanningen och lifwet," sade Herren Jesus. "Ingen kommer till Fadern utan genom mig," tillade han. Det är sant. Huru skulle jag kunna för mig och hela werlden bedja till allsmäktig Gud med orden "**Fader wår,**" om icke Herren Jesus lärt mig så bedja?

Om wi werkligt trodde de orden: "den mig ser, han ser Fadern," så gåfwe wi oß ej rast, ej ro, förrän wi ur nya testamentet riktigt noga och innerligt lärt känna Jesu hjerta, sinne och sätt att umgås med syndare. Wi få en

gång för alla wara alldeles fullwissa på, att wi hafwa samme Frälsare nu som han war i går, när han wandrade synligen på jorden, och att wi skola **efter** döden hafwa helt och hållet den samme Jesus med samma hjerta och sinne då som nu och som förr. "Jesus Kristus är densamme i går och i dag och i ewighet. "Ebr. 13: 8. Wi skola således alltid hafwa samme Gud. Det är wår owißhet och twekan om Guds hjerta och sinne, som gör, att wi äro så owissa och twekjamma i lifwets mångahanda nöd och bekymmer. Wi säga oß tro, att Gud har blifwit menniska, att Jesus Kristus är sann Gud, född af Fadern i ewighet, och tillika sann menniska, född af jungfru Maria. Läte wi nu denna tro blifwa en lifslefwande werklighet för oß, så skulle wi blifwa så twärsäkra och wissa om Guds hjerta och sinne, att ingenting i werlden skulle kunna rubba wår tro och tillit till Guds kärlek i Kristus. Läs apostl. Pauli underbara ord i Rom 8: 35—39! Hurn kunde Paulus wara så obeskrifligt wiß och tröstefull öfwer Gud såsom kärleken? Han studerade natt och dag Kristus.

Sålunda, när något kommer på, så skyndar jag till mitt nya testamente och frågar: huru ser det ut i Jesu hjerta? Hwad har nu min Frälsare för tankar och afsigter med mig och alla menniskor?

Blir jag då stilla wid Jesu hjerta, så får jag swar på alla mina ängsliga frågor. Guds innerliga förbarmandes outtömliga djup upplåtes för mig, och jag blir allt mer och mer lugn, trygg och fridfull.

Summan af all kunskap är för den skull att "känna Gud och den han sändt hafwer Jesus Kristus." Den som har denna kunskap lefwande, har redan det ewiga lifwet, har frid och ro i alla stormar, strider, lidanden och sorger. Han ser nämligen bortom alla domar, sorger och tårar oändlig nåd, tröst och hugswalelse. När nu denna kunskap om Gud winnes särskildt under sorgen och smärtan, hwarför skulle wi då klaga öfwer lidandets skola? "Wår bedröfwelse, som är timlig och lätt, föder i oß en ewig och öfwer all måtto wigtig härlighet:" 2 Kor. 4: 17.

Sjukdom och död.

Ingen wet hwilken dyrbar gåfwa helsan är, förrän han nödgas uttala det smärtsamma ordet: jag är sjuk. När det är kommet med oß derhän, att wi måste wara sjuka, ja, att wi kanhända äro angripna af en obotlig sjukdom eller swaghet, då först begynna wi på fullt allwar fråga: huru skall jag betrakta sjukdomen, är jag sjelf skuld till denna swåra plåga? När wi nu hafwa blott ett jordiskt lif, huru förkrossande, om wi nu sjelfwa äro orsaken till wåra sjukdomar men ej hafwa tillfälle att begynna lifwet om igen med den wislighet, att wi kunde undwika sjukdomen. Nu måste jag se andra wara friska, och jag will ju icke mißunna dem den härliga gåfwan, men sjelf är jag dömd att lida denna smärtsamma sjuklighet ända till min död. Hwarför blef icke äfwen

jag född med den wisdom och försigtighet, att jag hade kunnat bewara min helsa? Nu måste jag lida icke allenast denna pina i min kropp, utan ock denna ångest i mitt hjerta, att jag sjelf är skulden till min sjukdom. Plågan och ångesten tära mig så, att jag med Job och Jeremia förbannar min födelsedag.

Huru skall jag då betrakta min sjukdom, skall jag se deri blott en dom och förbannelse för mina synder?

Det är med mina sjukdomar som med mina synder i allmänhet: Guds ord betraktar dem på twänne sätt. Först och främst är synden ett brott emot Gud, en skuld inför den Helige, som ådrager oß Guds wrede, dom och straff. Härom wittnar lagen, som lärer oß känna synden. Men evangelium säger oß ock lika tydligt, att Gud med det innerligaste medlidande och förbarmande ser syndaren, som fallit i syndens olycka, nöd och jämmer. Huru kunde det annars heta: "så älskade Gud werlden, att han utgaf sin ende Son." Hwad war det som gjorde, att Herren Jesus med så öm och deltagande kärlek umgicks med de gröfsta och mest

illa beryktade syndare, att fariseerna i förtrytelse utropade: denne undfår syndare? Hwad war det som gjorde, att Herren talade om och till den beryktade synderskan i fariseens hus som han gjorde? Hwad gjorde han wid alla de tillfällen, som du wet om af evangelierna? Dömde han blott alla desse sjuke och syndare, sägande: du lider det dina gerningar wärde äro, du får nu smaka syndens lön och dermed sker dig blott rättwisa; war detta, frågar jag, det sätt, hwarpå Herren Jesus bemötte sjuklingar och syndare? Du wet det, du wet, att Jesu hjerta och ögon brusto af förbarmande wid åsynen af sjukdom och synd. Herren Jesus såg i synden och sjukdomen icke blott ett brott och deß rättwisa straff, utan han såg i syndaren och sjuklingen en olycklig och nödstäld, som han wille hjelpa och frälsa.

Hade den förlorade sonens fader sett blott på sonens skuld och brott, så hade han icke lupit emot honom med detta innerliga förbarmande, som målas af Herren Jesus så som ingen annan kan måla Guds förbarmande kärlek. I faderns hjerta ropade det: han är dock min

son, denne fallne och olyckliga syndare, han är min son, och derför måste han räddas. Så ropar det i Guds hjerta om den djupast fallne syndare: han är min son, hon är min dotter, derför måste han, hon räddas. Min sjuke och lidande broder och syster, om du wille stanna för sådana Guds ord, så skulle du finna rik tröst, fastän du med dina synder förorsakat din sjukdom. Du skulle få se, att din sjukdom skall tjena dertill, att Guds Son skall derigenom warda förhärligad. Hwaraf kommer det, att du kan tro, att en moder älskar och med ömhet sköter sitt sjuka barn, äfwen om det emot hennes uttryckliga warning har sprungit och brutit sitt ben eller på annat sätt skadat sig, men du kan icke tro, att den himmelske Fadern älskar och ömmar för dig, fastän du syndat emot hans bud och dermed ådragit dig lidanden? Hwaraf kommer det, frågar jag, att du gör Guds hjerta så trångt och kallt? Lidande bröder och systrar, låtom oß icke smäda wår Fader och Frälsare genom att göra Guds kärlek mindre än en jordisk moders! Wi må wara wissa om att så hög som himmelen öfwer jorden är, så widt och

rymligt är ock Guds förbarmande emot oß olyckliga syndare. Hwad will han göra, denne wår store Gud och Fader: wi äro dock ursprungligen hans barn. Dertill äro wi ock återlöste med enfödde Sonens dyra blod. Det som nu synd och satan hafwa tänkt öfwer oß till ondt, det skall Gud wända till godt. Af det, som nu synes wara en förbannelse, nämligen sjukdomen, wilja wi nu med glädje i Jesu namn göra en wälsignelse.

Du arme sjukling, der du wrider dig på ditt plågoläger eller stapplar på din smärtestig, saknande till och med sömnens wederqwickande gåfwa, när lagen dömer dig som en syndare, och när lagens wäktare säga dig, att du lider ett rättwist straff för dina brott mot Guds och naturens lagar, så bekänn strax din skuld, säg fritt: jag är en syndare, men fråga sedan dina domare: weten I intet mer? Säg sedan frimodigt: så wet jag då, att jag har en Fader i himmelen, som, när han är domare, ej glömmer, att han är Fader, ja, jag wet, att min Förlossare lefwer, min Frälsare, som med sitt lidande för synden förwandlat allt mitt syndalidan=

de till wälsignelse. Ja, wälsignelse, idel wälsignelse skall blifwa slutet på alla mina lidanden och sjukdomar. Så är jag då nöjd och glad, hända hwad som hända will.

Men döden kommer, den bittra döden, han kommer efter en lång och pinsam, en kort, hård eller lätt eller ingen förberedelse. Hwem kan beskrifwa döden? Inga ord förslå här att teckna det hemska och fasansfulla hos förskräckelsens konung. Alla folk i alla tider hafwa målat döden än i beslöjade än i bistra drag. Af allt hwad wi läst om döden, af allt wi sett och af allt wi kunna föreställa oß, mäkta wi ej fatta det outsägliga, förrän döden träder i wår närmaste närhet, lifslefwande, faslig, sådan han i werkligheten är. Det går här icke an att leka, såsom om döden wore en leksak. Herren Jesus sjelf kände dödens fasa, då han wid Lazari graf "blef förbittrad i sin ande och uppskakades" — ja, "Jesus grät," och när han sjelf skulle smaka döden, bad han: "Fader, är det möjligt, gånge denna kalken ifrån mig." Känner du icke igen den bönen, wet du icke hwad det will säga att uppskakas, du som stått i dödens när=

het, då han med wåld ryckt någon din wän ur din famn? Du står der stum, eller ditt hela innersta skriar: hwarför kom döden, hwarför blefwo wi skapade, då wi så måste dö och skiljas, då wårt käraste skall slitas från oß på ett så grymt och nedrigt sätt? Der står du, hwad will du göra? Wanmäktig är jag arme, det är allt. Är synden återigen skulden till allt detta? Är döden blott Guds wrede? Det står ju så: "det gör din wrede, att wi så förgås och din grymhet, att wi så hastigt hädan måste." Se ps. 90: 7 och följande verser. Alltså, här stå wi nu med döden och Guds wrede. Weta wi icke nu, att Gud är Fader och Herren Jesus Frälsare, så är det förbi med all tröst och allt hopp. Här gäller det att fördrifwa dödens bitterhet icke såsom Agag med mannamod, utan med Herren Jesus, som är uppståndelsen och lifwet. Ja, det gäller att i sjelfwa döden se en borgen och underpant på lifwet. Döden är någonting så hemskt och gräsligt, att Gud omöjligen kan låta detta wara det sista af sina barn och wänner. Är döden skapelsens mål, är döden slutet af Guds wägar med menniskan,

är döden det sista, som skall synas af skapelsens krona? Wore Gud — Gud, om döden wore menskliguetens siste herskare? Än mer, hwad wore Frälsaren och återlösningen, om döden är det sista af den med Kristi blod återlösta menniskan? Hela wår menskliguet skriar mot döden, hela Guds ord ropar: warde ljus, warde lif.

Vid grafven.

Får jag och bör jag sörja mina kära, som döden ryckt från min sida? Eller kanske jag såsom en kristen bör endast le och triumfera? Månne jag kan och bör wara mera kristlig än Kristus sjelf?

"Jesus grät"—huru de sorgliga orden trösta mitt weka, menskliga hjerta! Min Jesus war och är en werklig menniska med weka, ömma och rörda, djupt upprörda, menskliga känslor. Han, min dyre Frälsare, war ej en af dessa kalla och stora helgon, hwilka helt butert ropa: Gud wille det, du får ej sörja. O, hwad det tröstar i sorgen att hafwa en gråtande Frälsare wid sin sida! Tack, o Jesu, för dina tårar wid grafwen, de helga och wälsigna mina tårar. Jag blygs ej då för min sorg, ty min Jesus gjuter med mig saknadens tår öfwer min aflidne wän. Sjelfwa min sorg blir

då en gudstjenst, och mina älskades graf ett altare, der jag i Jesu namn offrar Herren sorgens wälbehagliga offer. Sorgens wälbehagliga offer, säger jag, ty i den kristliga sorgen födes, näres och stärkes det kristna hoppet. "Wår bedröfwelse, den dock timlig och lätt är, föder i oß en ewig och öfwer all måtto wigtig härlighet." Med den kristliga sorgen menar jag ej denna hedniska sorg, som finner sin enda tröst i sorgen såsom sorg, som gör af sorgen ett skådespel, en förewisning. Den kristna sorgen är werklig sorg och saknad, men i tårarna blandas rikligt det ewiga hoppets honungsdroppar.

Jag står wid grafwen. Det är winter, — hela naturen omkring mig är kall, bister och ödslig; blott död och undergång hwarthän min blick sig wänder på jorden och under jorden. Jag ser nedåt, såsom wille min blick nedtränga till den älskade lekamen, hwilken betäckes af ett par bräder och några fots frusen jord. Mitt yttre öga ser ej, men mitt skarpa minnes syn ser min wäns liflösa, frusna kroppshydda. Jag försöker lägga lefwande blommor från det förut så kära jordiska hemmet på min älskades

graf, men äfwen blommorna frysa och wißna. Huru jag bär mig åt, blott köld, död och förödelse. Jag kan icke hejda mina ord, jag ropar ur mitt hjerta, medwetet eller omedwetet, kärlekens frågor som förr till min älskade. Intet swar från den kalla grafwen, som iakttager en oöfwerwinnelig tystnad. Endast den bitande nordanwinden swarar med is, som bränner min kind. Jag nödgas se uppåt, ty dernere är allt död och tystnad. Deruppe blixtra i den kyliga winterqwällen de klara stjernorna, sedan solen gått ned i ett haf af strålande rodnad. Jag frågar den nedgående solen, om aftonrodnaden icke är ett återsken af den himmelsport, genom hwilken min älskades ande intågat till det ewiga fridshemmet. Jag spörjer de gnistrande stjernorna, hwilka winka mig så ljuft och gladt som fridsänglar, om de ej äro portwakter till fadershuset med de många boningarna. Ack, dessa Skaparens budbärare, solen och stjernorna, tala nog, men jag arme förstår ej deras språk, min trånad och ängslan blott ökes ju längre jag skådar och frågar. Jag skyndar hem från den kalla kyrkogården, men grafwen

följer mig till mitt hem, som numera är wordet en graf. Deß wärre träffar jag på wägen en menniska, den wärsta af alla menniskor, en menniska utan wördnad eller medkänsla för sorgen. Han, den grymme menniskoätaren, (hwad annat skall jag kalla den, som till döds will sarga ett redan såradt hjerta!) ropar till mig: tro aldrig, att det fins mera qwar af din wän än stoft; de kemiska beståndsdelarna af din kära upplösas nu, det är allt, det är naturens lag och gång, gråt bäst du will, men allt hopp om en annan, bättre werld är dårskap. Jag skyndar hem och skulle med all säkerhet qwäfwas till döds af grämelse och saknad, om icke derhemma låge en liten bok, den samma lilla bok, som min bortgångna wän och jag förr så ofta läst. Det är nya testamentet, hwari jag uppsöker 14—17 kapitlen af Johannes evangelium. Jag läser och läser om igen dessa ord, som jag kan utantill, ty så ofta har jag läst dem, men nu äro de för mig nya, såsom wore de ett bref nyß sändt från min himmelske Fader, ett tröstebref just till mig i min djupa sorg. Ingen bibeltolkare kan säga hwad

jag ser och hör i de underbara orden. Jag säger med orubblig wißhet: sådana ord äro icke blotta menniskoord, de äro gudaord, talade ur ett menniskohjerta. Jag läser ock det 11 kap. hos samme evangelist och andra bibelställen. Funnes icke bibeln, så skulle owilkorligen ett känsligt menniskohjerta krossas i sorgens stund. War icke rädd, att bibeln går under, så länge döden fins på jorden. Jag säger hwad jag af erfarenhet wet.

Jag står wid grafwen. Det är wår, — den ljufwa, milda winden fläktar så behagligt bort tåren från mitt öga; grönskan, blommorna och fåglarne hafwa förwandlat dödens stad till ett paradis. Jag planterar blommor på min kära graf, de wäxa och frodas och helsa mig så ömt hwarje gång jag närmar mig det ställe, som nu för mig är wordet en helgedom. Jag kan nu stanna så länge jag will, ty den kalla nordanwinden finnes ej mer; blott wärme, lif, lust och grönska hwarthän än mitt öga wänder sig. Snart ilar dock tanken med oemotståndlig kraft ned i grafwen. Dernere hålla fula maskar som bäst på att förtära det ansigte, som warit

min ungdoms- och mannaålders sol och högsta jordiska hugnad. Dernere utwecklar förruttnelsen i min älskades lekamen en stank, som drefwe mig långt bort från min käraste plats på jorden, ifall ej några fots tätpackad jord skyddade mig. Kunde min brinnande längtan att åter se min älskade lekamligen uppfyllas, så wore jag i fara att mista förståndet wid åsynen af en förstörelse så hemsk, att mensklig penna ej försöker en beskrifning. Huru känner jag mig nu midt i wårens paradis? Jag kan icke beskrifwa mina känslor, jag är för en stund ett rof för fasa och förwirring. Åter faller min blick på de täcka blommorna. Jag begynner fråga: ären I, naturens älsklingsbarn, budbärande änglar till mig, att min älskades ande nu blomstrar i Guds himmelska örtagård, såsom I nu blommen på jorden? Jag wet, att I, kära warelser med de underbara färgerna, hafwen wäxt upp ur ett litet swart, förtorkadt frö. Månne min älskades ande så wäxte fram ur det förruttnelsens frö, som ligger dernere? Månne min wäns själ nu lyser i härlighet ofwan jorden, såsom I, kära blommor,

lysen i fägring ofwan den jord, deri edert frö nedlades till förruttnelse? Jag frågar, men mina älskliga wänner swara: wi blomstra blott en liten tid, sedan falla wi ock ned och dö? Ja, så blomstrade ock min älskling, men föll snart ned och dog. Nu råkar jag återigen i ångest. Är då menniskan blott ett blomster på marken, som står i dag, men i morgon faller ned, wißnar och dör? Har Skaparen blott hånat den arma menniskan genom att ingjuta i hennes hjerta denna obeskrifliga trånad och längtan efter odödlighet och sällhet efter döden? Eller är det blott hos wissa menniskor denna outsläckliga trånad finnes? Är det blott hos wissa menniskor, så måste det wara särskildt hos dem, som hafwa erfarit en mångårig, ljuf, innerlig och sann kärlek.

Här träffar jag nu wid grafwen några filosofiska wänner, som bewisa för mig, att menniskosjälen måste wara odödlig. Det ligger i själens natur, säga de, att wara odödlig. Det ligger ock i Guds natur, ty huru skulle Gud hafwa inplantat tanken på odödlighet, om odödlighet ej funnes? Tag bort odödligheten,

och menniskan är ej menniska; förneka lifwet efter döden, och der fins ej rum mer för Gud. Än mer, tag bort hoppet om odödlighet, och du har förwandlat hwarje menniska med hjerta till en warelse så olycklig, att sjelfwa Beelsebub ej skulle kunnat förmå sig till att gifwa lif åt en så hemskt olycklig warelse som menniskan utan odödlighet. Så tala mina poetiske och filosofiske wänner på kyrkogården, och jag må fritt bekänna, att jag känner mig innerligt till-talad och tröstad af deras ord, ja, jag anser dem för bröder och werkliga wänner, i synner-het när jag tänker på den grymme smädaren jag mötte wid ett annat tillfälle på min kyrko-gårdsfärd.

Likwäl, jag känner mig icke trygg och hopp-full, förrän jag får taga min kära bok igen och läsa några kapitel deri. Jag läser 1 Kor. 15 kap. och andra ställen. Nu har jag det, som wäger mer än filosofiska bewis för odöd-ligheten, nu har jag Kristi ord och uppståndelse såsom grundwal för mitt hopp. När jag får slå upp bibeln wid grafwen, när jag i Guds ords ljus får se en wårdag på kyrkogården, då

grönskar mitt ewighetshopp med oförgänglig lifskraft. Då fröjdar det ock mitt hjerta att se blommor på grafwen, ja, att se en skön, wäl wårdad kyrkogård. Det är ju ändock ett skönt tecken i wår tid, att man med sådan wördnad och ömhet sköter och pryder kyrkogårdarne såsom Guds åkrar och paradisiska lustgårdar.

Efter döden.

Så snart wi hunnit sansa oß något i den öfwerwäldigande sorgen och saknaden efter wåra älskade hädangångne, begynna wi med allwar fråga: blef min wän frälst? Denna fråga öfwergår alla andra i wigt och betydelse. Somliga kristna få en triumferande död. Sjukdomen är af den beskaffenhet, att de äro wid full sans hela tiden. De kunna derför aflägga härliga wittnesbörd om sin benådning ända till det yttersta. Man har efter dem en hel mängd sköna ord, dem man samlar såsom en rad af dyrbara perlor. Med dessa kostliga perlor kan man pryda begrafningen och den aflidnes minne i åratal. I sådana fall får man ju wara alldeles wiß om sin wäns gång till det himmelska fadershuset.

Andra kristna åter dö helt simpelt och hwardagligt, såsom om de blott skulle gå bort

på ett litet besök. Wi äro då ofta så märkwärdiga, att wi tycka, att det der dödssättet war allt för enkelt och skröpligt för en kristen. Åter andra kristna kunna dö på ett rent af hemskt sätt genom någon förskräcklig olyckshändelse eller under en febersjukdom, som beröfwar dem förståndets bruk. Somliga troende kunna dö så hastigt, att de icke hinna säga ett enda ord. I sådana fall undra wi, huru det kan wara möjligt att dö saligt på ett så enkelt, fasligt eller hastigt sätt. Wi hafwa nämligen fått för oß, att Gud måste hemta sina barn hem på ett mycket högtidligt, storartadt och majestätiskt sätt. Wi wilja ingalunda dö såsom fattiga syndare, utan såsom undergörande helgon. Men tänk! om Gud behagar låta både oß och andra dö helt enkelt och wanligt såsom ringa och owärdiga syndare, hwad wilja wi säga härtill? Eller om wår älskade wän dog ögonblickligt, skola wi säga, att all bråddöd är ond? Månne det fins en god bråddöd, om hwilken wi få bedja lika innerligt som wi bedja emot en ond bråddöd?

Blott wi få säga: min fader, min moder, min maka, mitt barn, min wän **gick till Fadern,** så är allt wäl, döden må hafwa kommit huru som helst. Eller är det icke Herrens Jesu mening, när han säger: **jag går till Fadern,** att hwarje nådebehöfwande syndare skall få säga efter de orden i Jesu namn? Det fins kristna, som uppskrufwa tron på Herren Jesus till någonting så klyftigt och konstigt, att deraf blir endast en partitro, som insläpper i himmelen endast sådana, hwilka höra till det och det partiet. Huru saligt det är, att Guds ord är så enkelt, och att tron der beskrifwes såsom en suckan och längtan, en hunger och törst efter nåd. Wi må ej tro, att Herren Jesus känner sig beswärad af att frälsa syndare, så att han skulle göra salighetswilkoret så konstigt som möjligt för att slippa taga för många in i himmelen. Han, wår dyre Frälsare, går säkerligen mycket längre i frälsande nåd, än wi kunna tänka eller bedja. Det fins föräldrar, som äro så uppskrämda af besynnerlig kristendom, att de ej wåga tro på sina döende barns frälsning, om deßa ej kunna aflägga en lika full=

mogen bekännelse som en gammal kristen. Wi hafwa att göra med en Fader och en Frälsare, och wi kunna tryggt lemna wåra kära i Jesu och den himmelske Faderns händer. Yrwäckta själar äro i sin ifwer många gånger färdiga att förstöra hela evangelium. Detta säges icke de syndsäkra till tröst, men det säges till tröst och hopp för hwarje arbetande och betungad själ, som får komma till Jesus och finna ro i all sorg och ångest, äfwen den ångest, som griper den samwetsömme angående en afliden wäns frälsning.

När wi stått wid wåra älskades dödsbädd, så uppkomma efteråt många frågor i wårt sinne. Bland annat undra wi, huru det kan wara med den inneboende synden, om den utplånas och borttages ögonblickligt i döden, eller om det sker så småningom efter döden. "Wi måste alle uppenbarade warda för Kristi domstol, på det hwar och en skall få efter som han handlat hafwer medan han lefde," heter det i 2 Kor. 5: 10. Detta språk handlar ju i all synnerhet om de kristna, såsom sammanhanget wisar; sker då denna dom ögonblickligt i döden

eller så småningom efter döden? Detta språk och andra lika lydande äro så allwarsamma, att wi icke må undra på, att somlige bibelläsare hafwa trott, att den troende själen endast så småningom efter döden renas från widlådande synd. Reningen från den inneboende synden är ett stort Guds under. Få wi tro, att detta under sker ögonblickligen i de trognas död, likasom när wår syndaskuld utplånades i Kristi död, så få wi tro ett stort nådens under. Och det är det jag will säga, att wi icke få taga bortrensandet af de trognas widlådande skröpligheter och synder för en sådan småsak som wi ofta göra. Det kan tåla wid, att wi åtminstone höra om den meningen, att det skulle taga ett längre nådens werk efter döden. Wi få tro på Kristi stora dödsunder, derför få wi ock tro på de trognas stora dödsunder.

En annan fråga, som pinsamt bekymrar oß är den, huru själen kan finnas till utan kroppen. Wi stå wid wåra älskades dödsläger, wi se dem utandas den sista sucken, men wi se ej själen, sedan hon skilt sig från kroppen. Wi wakta och wille se ett ljusskimmer eller någon-

ting himmelskt utstråla från kroppen, men wi se ingenting. Andedrägten upphör, ögat brister, allt är tyst och stilla, det är allt. Allt hwad jag sett närmast före dödsminuten war ögonens obeskrifligt klara, genomträngande och strålande blick. En sådan blick från en döende älskad kan man ju aldrig glömma. Men hwad är och hwar är själen? Hwar bor menniskoanden efter döden? Är detta en fåfäng och gudlös fråga? O, nej! En apostel höll sig icke för hög i tron att tänka på denna fråga. Paulus wäntade troligen först, att han skulle lefwa till uppståndelsen, att således Herrens ankomst och uppståndelsen woro helt nära. Emellertid begynte Paulus förstå, att han måste dö den lekamliga döden och länge wänta på lekamens uppståndelse. Han beskrifwer då, huru han efter den gamla kroppshyddans fall och undergång längtar efter den nya himmelska kroppen. Härom kan man läsa de underbara orden i 2 Kor. 5 kap. Om nu aposteln Paulus trodde på en himmelsk förstlingskropp för de trogna redan i dödsstunden, måste wi lemna derhän, emedan wåra kära kristna äro så

ömtåliga, ja, rent af rädda för allt, som de icke redan hafwa hört. Wår undran om själens tillwaro efter döden, utan kropp, står dock qwar. De, som tro blott på den filosofiska odödlighetsläran, tro endast på andens tillwaro efter döden och mena, att det är mycket lätt att förklara, huru själen kommer i sitt rätta lif, då hon släppes utur sitt fängelse, kroppen. Men wi kristna deremot, som tro, att kroppen owilkorligen tillhör menniskan, och att de trogna i uppståndelsen skola åter få sina kroppar i förklaring och härlighet, wi hafwa swårt att fatta huru själen kan lefwa och wara salig utan kroppen.

Då wi nu icke widare wilja här sysselsätta oß med de filosofiska bewisen för själens lif och sällhet utom kroppen, så göra wi bäst i att helt enkelt tro Guds oswikliga ord. "Jag åstundar skiljas hädan och wara när Kristus," säger aposteln. "I dag skall du wara med mig i paradis," "Fader, jag will, att der jag är, skola ock de wara med mig, som du mig gifwit hafwer, att de skola se min härlighet," säger Herren Jesus sjelf. De orden äro oß nog,

om wi gripa fatt i dem och hålla oß wid dem. Summan är, de hemgångna äro **när Kristus**. Det är nog och öfwer nog. Wi hafwa ju i den sanna, rena jordiska kärleken en så skön bild häraf. Huru sammansmälta icke twänne själar genom kärleken! Det längsta afstånd på jorden kan icke upplösa kärleksbandet. Min älskade är osynlig för mig, men min ande, hela mitt innersta umgås med och wederqwickes af min älskades hjerta och ande. Och nu, sedan min hjertewän flyttat öfwer på andra sidan, nu sedan jag icke en gång kan skrifwa bref, nu mötas wåra hjertan på ett obeskrifligt sätt. "Kärleken wänder aldrig åter," har en apostel sagt; kärleken lefwer, och för honom lefwa de älskade döde. Fattar du icke kärleken, så fattar du icke odödligheten. Kan nu jag så umgås med min döda wän, huru lefwande måste det då icke wara, att den trogna själen är hos Jesus!

Olyckliga de menniskor, som begynna tänka, men icke hafwa fostrat sitt sinne till högre, andliga, ädla tänkesätt; de måste blifwa förnekare af allt öfwerjordiskt lif, när döden wisar

dem sin förstörelsekraft. "Öfwa dig derför till gudaktighet," min wän, öfwa dig till andlig och himmelsk sysselsättning, att du må wara hemmastadd på det andliga området, när döden röfwar från dig dina älskade. Öfwa din syn för det osynliga, att det osynliga må wara för dig den högsta werkligheten, när det synliga, hwarwid du fästat hela ditt hjerta, släpes ned i en graf och blandas med jordens stoft. We dem som ropa: natur, blott natur, men ej weta, att det finnes en andens och det andligas natur, lika wißt som det finnes synlighetens och lekamlighetens natur. We sådana menniskor, säger jag, ty de måste antingen wara hårda som stock och sten, eller ock täras bort af bitter sorg och saknad. Den, som icke lefwer ett högre andelif redan i detta jordelifwet, huru skulle han kunna tro på ett högre andelif efter döden? Den, som ej will weta af mer än mat och dryck, hwartill behöfwer han ett lif efter detta? Den, som ej wet af ett själslif här, huru kan han tro ett själslif efter döden?

Återseendet efter döden.

Mina kära, som afsomnat i Herren, äro outsägligt saliga allaredan, derom är jag wiß ur Guds eget oswikliga ord. Huru warmt jag än älskar dem, huru ömt jag än saknar dem, skulle jag icke wilja kalla dem tillbaka hitned, hade jag än makt dertill. Min warmaste kärlek är skröplig, ytterst skröplig; Herrens Jesu kärlek är fullkomlig, gudomligt fullkomlig. De saliga åtnjuta nu fullheten af Herrens Jesu kärlek. Huru skulle jag nu hafwa hjerta att ropa till mina kära, i Herren afsomnade: kommen tillbaka till mig, jag skall bereda eder lika stor sällhet, som I fån hos Herren. Det wore ju rent af hädelse att blott tänka någonting sådant. Twärtom, jag erinrar mig nu smärtsamt alla mina fel och brister mot mina kära, huru jag ofta gjorde deras jordelif tungt genom kärleks=

lösa ord och ett kallt uppförande. Der de nu wistas, se de ingen liknöjdhet, ingen tungsinthet, inga beswärliga lynnen; der lida de ej heller af den möda, de beswär och det bekymmer, hwaraf familjelifwet, äfwen det lyckliga familjelifwet, i jämmerdalen är uppfyldt. Huru ofta önskade jag icke, medan mina älskade lefde, att jag hade kunnat bereda dem mera lugn, trefnad och lycka! Nu hafwa de funnit en familjefader, som kan och will bereda dem ewig ro, hwila, frid och glädje, långt öfwer hwad jag här kan bedja eller tänka. Mången gång här hindrade mitt oförstånd, mina kallelsebestyr, mina mißräkningar mig från att wara hwad jag bort wara för de mina. Mången gång framträdde mina synder helt groft och förorsakade mina kära mycket bittra stunder. Nu blickar jag bedjande upp till min Frälsare och säger: ersätt du, o min Jesu, som war och är mild och ödmjuk af hjertat, ersätt för de mina hwad jag arme brustit och felat, jag skall icke afundas, att de tycka mera om dig än om mig.

Härwid begynner mitt hjerta blöda, jag undrar om mina kära i himmelen nu allaredan

hafwa glömt mig. Jag kan aldrig glömma dem, men kanhända de strax glömma mig, när de finna huru god Herren är i jämförelse med mig, och huru stor himmelens härlighet är i jämförelse med den hydda, som war deras och är ännu mitt hem i jämrens land. Månne det är under de saligas wärdighet att älska dem, som äro qwar på jorden? Månne det skulle wara ohelig att i himmelen blanda kärleken till jordinwånare tillsammans med kärleken till Herren sjelf och den frälsta skaran? Det är lätt att swara på dessa frågor genom att blott fråga: är det under Herrens Jesu wärdighet att från sin härlighetsthron älska mig arme syndare? Är det oheligt för Gud sjelf att älska mig, medan jag ännu wandrar här bland swaghet, synd och frestelse? Glömmer Herren, för den kärlek han har till sina fullkomliga helgon i himmelen, ömheten för mig skröpliga och owärdige syndare? O, min medbroder och syster i sorg och saknad, wi weta, huru att swara på dessa frågor. Wi weta hwad Herrens kärlek är, wi weta då ocksä, hwad wåra himmelske käras kärlek är. Men

kunna de derofwan weta om oß här nere? Wi weta, att de äro **hos Herren**, wi weta, att Herren är **när oß** alla dagar intill werldens ända. Der Herren är, der äro de fullkomnades andar, hans hjerta och sinne är deras hjerta och sinne. De regera icke såsom han gör, men de regera med honom.

Men nu, när jag sjelf af nåd kommer hem till min Gud och Frälsare, skall jag då **känna igen** mina kära och närmaste, skall jag umgås med dem nära och förtroligt, ja ännu närmare och förtroligare än här på jorden? Skall det blifwa en wigtig del af min salighet, att jag får träffa och i fullkomlig renhet och innerlighet älska mina nära och kära, som förut gått hem? Eller kanske den himmelska kärleken till Herren är så beskaffad, att jag hwarken kan eller will älska och se någon annan än honom sjelf? Eller månne Herren Gud är så beskaffad, att han icke tål, att jag älskar och känner igen någon annan än honom sjelf? Kanhända kärleken i himmelen gäller blott den första stora delen af kärleksbudet: **kärleken till Gud,** kanhända kärleken till nästan der är borttagen?

Dessa frågor beswara sig sjelfwa. Wi hafwa samme Jesus i himmelen, som wi hade på jorden. Träd intill stadsporten i Nain! Betrakta och lyßna till den Jesus, som möter liktåget der! "Gråt icke," ropar han ur djupet af sitt ömma, deltagande hjerta till den sörjande modern och enkan. Det heter uttryckligen: "han warkunnade sig öfwer henne." Bibelns korta ord innehålla mycket; ett sörjande hjerta gömmer dem, och ur dem framqwälla strömmar af helande balsam, tröst och frid. Det heter ock, sedan Herren Jesus uppwäckt den döde ynglingen: "och han gaf honom åt hans moder." Tänk med hwilken himmelsk finkänslighet, ömhet och deltagande glädje Herren Jesus öfwerlemnade den nu lefwande sonen åt den af fröjd helt och hållet öfwerwäldigade modern! Och denne Jesus, som så innerligt gladdes att få förena moder och son på jorden, han skulle icke ännu mer glädjas öfwer att förena moder och son, ömma makar, syskon och wänner i himmelen! O, du klentrogne, hwi twiflar du på Herrens Jesu warma och ömma gudoms- och menniskohjerta?

Besök Betanien och syskonkretsen der, som Herren Jesus så älskade. Se, huru det upprör Herren, att döden och skilsmessan förorsakat en så bitter sorg och saknad i de kära systrarnas hjertan! Se, huru Herren skyndar att återförena hwad döden har skilt! Och han, som då grät saknadens och smärtans tårar med de sörjande, han firade ock glädjens måltid med den återförenade lyckliga familjen, såsom wi se af det följande kapitlet hos samme Johannes, hwilken för oß upptecknat den menskligt och gudomligt sköna och rörande berättelsen om Lasari uppwäckelse. Himmelen är ett Betanien uti outsäglig förklaring och härlighet, derom få wi wara alldeles wissa. Den sanna jordiska kärleken upphör aldrig.

Man wore nu kanhända färdig att anföra de många ställen, der Herren Jesus säger oß, att wi ej kunna wara hans lärjungar, om wi ej **hata** fader och moder, hustru och barn, bröder och systrar. Det synes ju då, som om Jesuskärleken skulle upphäfwa all familjekärlek. Wid närmare påseende finna wi dock, att just dessa för oß skenbart hårda ställen innehålla de

kraftigaste bewis för återseendet i himmelen. Herren Jesus talar nämligen om huru wi måste **hata** wårt eget lif, icke för att förstöra och mista det, utan för att få det **förklaradt** igen. Så heter det: "hwilken som hatar sitt lif i denna werlden, han skall behålla det till ewinnerligt lif." Joh. 12: 25. Således, den som hatar och afskyr det syndiga och orena i sitt jordiska lif, han skall återfå sitt lif i himmelen, förklaradt och förhärligadt. Likaså, den som hatar och afskyr det syndiga, orena och ofullkomliga i familjekärleken på jorden, han skall återfå denna familjekärlek, renad, helgad, förklarad och fullkomlig i härlighet. På samma sätt förklarar Herren Jesus denna sak i Matt. 22: 23 och följande, då Sadduceerna wille förbrylla läran om uppståndelsen med det påståendet, att äfwen det köttsliga och jordiska äktenskapet måste fortsättas i himmelen. Nej, säger Herren, icke det köttsliga och skröpliga, som förorsakade så mycket lidande på jorden, följer med in i himmelen, utan "de äro såsom Guds änglar i himmelen." Ja, det är just hwad wi tråna och längta efter, att wi måtte

wara änglar, när wi träffa wåra kära i himmelen. Här kalla älskande i sin förtjusning ofta hwarandra änglar, men de finna snart hwarandra wara arme, ja, ganska skröplige syndare. Men der, derhemma skola wi blifwa werklige änglar mot hwarandra. Änglar äro icke kärlekslösa wäsenden, utan måste för att wara änglar likna Gud. Den kärlek, som warit sann här, fastän skröplig, skall i himmelen blifwa änglalik och änglaren.

Den Jesus, som här fröjdade sig så hjertinnerligt öfwer sann familjekärlek, han skall i himmelen ännu mer glädja sig att se det, han stiftat på jorden, förklaradt och helgadt. Det finnes ett werkligt igenkännande och återseende i himmelen. Men, säger du, skriften talar ju icke tydligt derom. Skriften talar lika tydligt om detta, som om kärleken, om du blott will se efter.

Huru skulle jag kunna blifwa fullt salig, om jag icke finge se och älska min innerligt kära maka, mina barn, mina föräldrar, syskon och wänner? Den, som will fördöma mig för detta yttrande, må så göra. Jag känner Jesus, jag känner min Fader i himmelen, det är mig nog.

Lekamens uppståndelse.

Med dessa enkla ord har den kristna kyrkan från äldsta tider bekänt en sanning så stor, så skön, så widt omfattande, att wi borde låta widga wårt hjerta till många och rika betraktelser. Ofta hafwa wi läst, ännu oftare hafwa wi hört dessa orden "lekamens uppståndelse" i den tredje trosartikeln. Här träffa wi kristendomens sjelfwa härlighet. Här är just det, som höjer kristendomen himmelshögt öfwer alla andra religioner i werlden och öfwer de största menniskosnillens filosofi och werldsåskådning. I forntidens werldswishet betraktades kroppen såsom det ondas källa och fortfarande orsak. För menniskans sällhet war det således alldeles nödwändigt, att kroppen måste förstöras. Kroppen war för den gamla hednatidens wise det fula, hemska och orena fängelse, i hwilket anden till straff och luttring en tid

måste wistas. När det dystra fängelset föll sönder, så flydde den renade själen med stor glädje för att aldrig mer beröra en kropp.

För den högre filosofien är menniskans kroppslighet än i dag en så ofullkomlig, bristfällig och besmittad skapelse, att det skulle wara rent af en styggelse att tänka sig en lekamen såsom nödwändig för det högre himmelska lifwet. Den högre werldswishetens förakt för den lekamliga och synliga skapelsen har fått sitt straff genom nyare tiders köttsliga werldsåskådning, som i menniskan icke ser annat än det djuriska och förgängliga. Hwem har sett någonting, som kan kallas odödlig ande, ropa med trotsigt hån desse naturlärde gent emot alla förnuftsdyrkare.

Den gamla, af många så föraktade, bibeln wisar sig härwid framställa den mest storartade, alltomfattande werldsåskådning. Han ropar till alla naturforskare: I hafwen rätt, det lekamligas werld är lika mycket Guds skapelse som andens werld, forsken derför allt I förmån, upptäcken alla naturens lagar och hemligheter, ty hela naturen går en oändlig här-

liggörelse tillmötes; men enögde ären I, då I sen blott det lekamliga, ty hwad wore den kroppsliga werlden, om ej andewerlden wore en werklighet lika sann och lifslefwande som det synliga. Bibeln ropar till forskarne i andens werld: I hafwen rätt, det andliga och osynliga, det himmelska är en werklig Guds skapelse så wäl som det synliga, upphöjen och berömmen derför af alla krafter undren i själswerlden, beprisen tanken, känslan och wiljan, förkunnen dristigt och oaflåtligt Gud i naturen, andens herrawälde öfwer det lekamliga, bewisen, att menniskans wärde är detta, att hon är en odödlig ande, en afbild af Gud sjelf. Men, I tankens stormän, glömmen aldrig, att det lekamliga hörer till Guds skapelse. "Det Gud har förenat skall menniskan icke åtskilja." Huru obeskrifligt enkelt och djupsinnigt bibeln löser dessa stora ämnen, hwilka i alla tider warit föremål för mensklighetens ädlaste och snillrikaste andars forskning! Huru bibeln förmår att tala öfwer dessa höga ting med sådan klarhet och lifskraft, att det uppfyller annars obildade sinnen med outtömliga rikedo-

mar af himmelsk wisdom! Bibelns och gudaktighetens stora hemlighet är denna: "Gud är worden uppenbar i köttet," "ordet wardt kött." Gud har trädt i närmaste förening med det lekamliga i och genom den menniskan Jesus Kristus, som är den werkliga gudamenniskan. Denna för mången så hårda stötestenen är det gladaste och ljufligaste budskap för menskligheten. Det omöjliga är möjligt för den allsmäktiga kärleken. För Gud är allting möjligt, ty han är kärleken. Gud wore ingen werklighet för oß, om han icke närmade sig till oß.

De, som förneka Kristi gudom och dermed Guds menniskoblifwande, hafwa en mycket kall och högdragen gud, som ej ärar och wärderar den afbild han skapat till sitt pris. Det är fåfängt att tala om menniskans höga wärde, om wi ej erkänna, att menniskans kropp är ett så stort skapelsens under, att den är wärdig ett werkligt Guds menniskoblifwande.

Tro wi, att Kristus är sann Gud och sann menniska, så måste wi ock tro lekamens uppståndelse. Är den menskliga kroppen upptа-

gen till härlighet genom Guds menniskoblifwande i Kristus, så kan omöjligen den menskliga kroppen förgås, den kan blott förwandlas. Det är wid en af wåra älskades lik, det är wid wår familjegraf, som wi borde hafwa ett genom sorgen öppet och waket sinne att betrakta betydelsen deraf att Kristus är en sann menniska med en werklig menniskokropp. Den menskliga lekamligheten är nu så helgad och genomträngd af gudomliga lifskrafter och gudomlig ära och wärdighet, att ingen menniskokropp kan förblifwa i dödens wåld. Kristus måste uppstå, "emedan det icke war möjligt, att han skulle behållas af döden." Förkunnelsen om Kristi menniskoblifwande, död och uppståndelse är sjelfwa kärnan af Guds ord, det är evangelium, menskligehetens enda hopp.

Det är knappast möjligt för oß att fatta kraften, wigten och betydelsen af apostlarnes wittnesbörd om Kristi lekamliga uppståndelse. Öfwerallt i apostlarnes predikningar och bref är Kristi uppståndelse sjelfwa höjdpunkten af evangelii härlighet. Låtom oß erinra oß det härliga kapitlet hos Paulus, det 15 af 1 Kor.

brefwet! Är Kristus icke uppstånden, säger oß aposteln der, så är det slut med allt hopp. "Men nu är Kristus uppstånden" triumferar han. Ja, "efter döden är genom en menniska, så är ock genom en menniska de dödas uppståndelse. Ty såsom alle dö uti Adam, så skola ock alle i Kristus warda lefwande gjorda."

Lekamens uppståndelse är derför rent af en nödwändighet, någonting som icke kan annat än ske. Man talar om naturlagar; här är ock genom Kristus en himmelsk naturlag, som ofelbart åstadkommer lekamens uppståndelse. Men, fråga wi gång på gång, skola wi werkligen i ewigheten blifwa kroppsliga menniskor såsom nu, menniskor med gestalt och utseende såsom nu? Har då kroppen ett sådant ewighetswärde, att den nödwändigt måste dela själens öfwerjordiska lif, såsom den delat hennes jordiska tillwaro? Så och icke annorlunda lärer bibeln.

Du frågar, säger aposteln, "huru skola de döda uppstå? Och med hurudan lekamen skola de komma?" Såsom swar hänwisar Paulus på den stora rikedomen af former och gestalter

i Guds synliga skapelse. Se wäxternas werld, huru rik den är! Se djurens werld, huru mångfaldig den är! Se himlakropparnes werld, hwilken obeskriflig rikedom af rum, ljus, kraft och lif! Tror du då, menar aposteln, att werldsskaparen är rådlös, när det gäller att framställa en fullkomlig menniskokropp? "Det finnes himmelska kroppar och jordiska kroppar, men en är de himmelskas härlighet och en annan de jordiskas." Wår närwarande lekamen är förgänglig, wår uppståndelselekamen skall blifwa oförgänglig. Ingenting sjukligt eller dödligt skall således finnas i wår uppståndna kropp. Sjung en segersång redan nu, du arme sjukling, som mången gång nödgas upphäfwa jämmerskri till följd af olidlig smärta! Bida, bida en liten tid, det dröjer ej länge, så skall Kristus bewisa på dig kraften af sin härlighetslekamen. Wår närwarande lekamen lägges ned i grafwen i yttersta wanära, ja, warder ännu mer wanärad dernere i gruset, innan han blifwer riktigt sådd, men han skall uppstå i härlighet. Wår närwarande lekamen är swag, ytterst swag, sedan den är förwandlad till stoft,

werkligt stoft, men den skall uppstå i kraft, ewighetskraft. Jubla, du djupt nedböjde förjande, der du står lutande öfwer de dinas stoft, det dröjer ej länge, och du skall få se Guds härlighet genom dina älskades kroppshärlighet.

Den kropp, wi nedmylla i jorden, är en naturlig lekamen, säger Paulus, men den som uppstår är en andelig kropp, säger samme Herrens budbärare. Den naturliga kroppen måste wara först här, sedan kommer den andeliga i uppståndelsen. Till och med de naturkunnige i wår tid framställa på det ifrigaste den läran, att det naturliga fullkomnas i oändlighet, att af det fula och wanskapliga bildar sig så småningom det sköna och fulländade. Ja wäl, så skall af wår fula syndakropp, genom Kristi kraft, bildas en andlig och himmelsk lekamen, som blir den synliga skapelsens krona och ära i skönhet och härlighet. Hwilken skilnad i utseendet mellan den fule, afskywäckande wilden och en wälbildad, manlig gestalt i den civiliserade menskligheten! Lägg porträttet af en sådan rå wilde bredwid bilden af något skönt ansigte, och du har så en bild af huru wi här

bära den jordiskas bild och der i uppståndelsen skola bära den himmelskas bild. Tag denna jämförelse på allwar och tänk dig in i den underbara fullkomning af menniskans skönhet, som här är möjlig. Försök sedan att tänka dig den fullkomning, som är möjlig i uppståndelsen, der Gud aflägger det sista stora profwet på sin skaparekraft.

Det högsta som kan sägas om de trognas uppståndelselekamen är det, att "den skall blifwa lik med Kristi förklarade lekamen." Skönare kan icke sägas. Konsten, jag menar den menskliga konsten, har ej nöjt sig med den nu wanliga skönheten bland menniskor, utan hon har försökt att förhöja det sköna till någonting utöfwer det närwarande. Har nu den menskliga konsten lyckats ganska långt, hwad skall det då blifwa, när den himmelske konstnären bewisar det högsta möjliga af sin konst? "Lik med Kristi förklarade lekamen." Weta wi något om Kristi härlighetslekamen? Wi weta, huru förebilden af denna härlighetslekamen beskrifwes på förklaringsberget. Wi weta, att Kristi härlighetslekamen war i så måtto lik hans

skröplighetskropp, att lärjungarne kunde bestämdt och tydligt igenkänna Herren efter hans uppståndelse. Den uppståndne war Jesus af Nasaret och ingen annan, han såg ut som en naturlig menniska, icke onaturligt högwäxt, icke onaturligt liten till wäxten, inga änglawingar eller dylikt, utan en werklig menniska med himmelskt kött och blod, med lekamen i förklaring och härlighet. Herren, den Uppståndne, kunde wistas på en bestämd plats på jorden, han kunde umgås med lärjungarne lika enkelt, naturligt och innerligt som före döden och uppståndelsen. Han kunde gå genom lyckta dörrar och i ett nu förflytta sig från ett ställe till ett annat. Han hade således en andelig och himmelsk lekamen, men en werklig och oförgänglig menniskokropp.

Här behöfwa wi icke fantisera, dikta och gissa. Wi hafwa uttryckliga Guds ord derom, att wår uppståndelsekropp skall blifwa lik Kristi förklarade lekamen, och wi weta af samma Guds ord, huru Herren Jesus såg ut, och huru han umgicks med sina lärjungar mellan uppståndelsen och himmelsfärden. Wi weta så-

lunda bestämdt, att wi skola i wår härlighets-lekamen se ut så, att de, som sett oß på jorden, skola känna igen oß i himmelen. Wi weta ock, att wi skola umgås med wåra slägtingar och wänner i Kristus lekamligt, synligt, innerligt och werkligt, såsom här på jorden. Wi skola ock wistas på ett werkligt ställe, synligt och lekamligt, men wi skola dock icke wara inskränkta och bundna af det synliga och lekamliga såsom här. Wi weta ock, att wi skola wara fullkomligt helige och rene äfwen till wår kropp, ty en himmelsk kropp måste wara fullkommen och ren. Allt som redan här är skamligt och orent, allt som redan här uppwäcker wår blygsel, måste derför wara borta från wår uppståndelselekamen. Inga halta och krymplingar, inga blinda, döfwa, stumma eller af sjukdom och ålder wanstälda kroppar skola finnas i härligheten. Då wår kropp skall wara lik Kristi förklarade lekamen, så måste wi få en i alla afseenden så fullkomlig kropp, som det är möjligt för Skaparen att åstadkomma. Huru obeskrifligt skön är icke redan här den wackra menniskorösten, när hon är uppöfwad genom den högsta konst!

Huru skola icke då våra röster förskönas och fullkomnas till Guds och Lammets sång! Huru njuter icke här ett fint öra af skön musik, huru skall icke der wårt öra, wårt hjerta smaka, huru ljuflig Herren är! Tänk, huru handen här jämte ögat kan utbildas till allehanda konst och skicklighet. Tänk, när då hwarje frälst syndare blir en himmelsk konstnär!

Har du aldrig beundrat en skön tafla, aldrig känt dig öfwerwäldigad af förwåning, att menniskosinne kan uppfinna och menniskohand utföra någonting så intagande älskligt och skönt? Har du aldrig med obegränsad förtjusning indruckit tonerna af en helig, ljuf, majestätisk musik och sång? Har du aldrig tackat Skaparen, att han redan här utrustat menniskan med så sköna gåfwor? Är det icke underbart, huru somliga menniskor redan här med sitt skarpa förstånd kunna genomtränga, utfinna och anwända naturens hemligheter och krafter?

Wakna upp, du som känner dig så wanlottad på själs- och kroppsgåfwor här, wakna upp, och du skall redan i förwäg begynna ana, hwad det skall blifwa, när Herren Gud, den allsmäk-

tige skall i Kristus göra dig till en fullkommen menniska. Du förwånas redan här, när en skicklig målare tar fatt i ett stycke fult tyg samt några smutsiga färgburkar och dymedelst framtrollar en tafla så skön, att slägte efter slägte i århundraden wallfärdar många mil för att se denna tafla, eller när en mästare på ett papper sätter ned en hop bläckfläckar, hwarur sedan framkallas musik och sång så ljuf och skön, att sjelfwa änglarna lysta att lyßna. Hwad månde det då blifwa af, när Herren Gud, mästaren öfwer alla mästare, tager stoftet efter din genom sjukdom, nöd och död wanstälda kropp, och deraf gör en lefwande bild af ende Sonens förklarade lekamen?

Här wore wäl hög tid och stora skäl, att wi begynte tänka på wåra ewighetsutsigter såsom kristna. Här må du lemna fritt lopp åt din lifligaste och renaste fantasi och tanke om fullkomlighet. Herren skall dock frambringa en härlighetskropp långt skönare och fullkomligare, än du här kan tänka på eller bedja om.

Det skönaste af allt det sköna är dock helighetens härlighet, som skall så utpräglas i de

trognas härlighetskropp, att ej det minsta grand af synd mer kan besmitta den. Det är just detta, som är det allra underbaraste i Kristi förklarade lekamen, att hans helighet, renhet och sedliga fullkomlighet skina genom och förklara denna kropp. Ett rent och oskuldsfullt ansigte är redan här på jorden den skönaste tafla. Hwad skall det då blifwa, när werklig himmelsk oskuld, renhet och fullkomlighet skola genomstråla icke allenast ansigtet utan hela kroppen? Den förklarade lekamen skall wara så beskaffad, att den kan fullkomligt återspegla andens helighet och salighet. Den förhärligade kroppen skall ock wara mäktig att åtnjuta, fullt njuta en fullkomlig salighet. Här kan anden wara willig, men köttet är swagt, ja, så swagt, att wi snart tröttna äfwen wid den mest himmelska sysselsättning. Der skall lekamen wara stark att deltaga och smaka för alltid den fullkomligaste salighet med tilltagande sällhet. Hör detta, du som ofta är så matt och swag, att läsningen af några verser i bibeln med en kort bön och sång tröttar dig till det yttersta. Den förklarade

lekamen är aldrig trött. Här äro wi stoftmenniskor, men der skola wi blifwa härlighets- och himmelsmenniskor; menniskor skola wi dock wara ewinnerligen, utan ända. Herren Jesus sjelf håller det för sin ära och prydnad att wara en förhärligad menniska, sedan ocksa han warit en stoftmenniska. Är det icke då ocksa wår högsta ära och wärdighet, att wår menskliget, allt det sant menskliga hos oß, kan förklaras till oförgänglighet? Det war ett storwerk Gud gjorde, då han skapade menniskan. Synden och döden kommo, men Guds werk kunde de ej förstöra, ty nu skall Gud ännu mer bewisa sin skaparehärlighet i och genom menniskan. "Ty detta förgängliga måste ikläda sig oförgänglighet, och detta dödliga ikläda sig odödlighet. Men när detta förgängliga har iklädt sig oförgänglighet, och detta dödliga har iklädt sig odödlighet, då skall det ord fullbordas, som är skrifwet: döden är uppslukad i seger." 1 Kor. 15: 53—54. "Döden är uppslukad i seger," hwilka ord! Stanna här, bed, begrunda, ransaka, wänta mer, långt mer, än din tanke kan fatta! När Gud tager till

att segra, så måste det blifwa seger i oändlighet. Efter den saliga uppståndelsen skola wi se fullkomliga menniskor. En salig och frälst själ är icke en fullkommen menniska. En salig och frälst kropp hörer nödwändigt till den fullkomliga menniskan. Då skola wi få se en skön själ i en skön kropp, en frisk själ i en frisk kropp. Det härligaste af allt skall dock den saliga uppståndelsen gifwa oß: en **ren** och **helig** själ i en **ren** och **helig** kropp, en fullkomligt **god** själ i en fullkomligt **god** kropp. Det skall då wisa sig hwad det betyder, att menniskan är skapad, återlöst och uppstånden till Guds fullkomliga beläte och afbild både till kropp och själ.

Hwilket hopp det kristna hoppet dock är! Hwilken lära finnes som ger menniskan ett sådant wärde, en sådan ära och upphöjelse som kristendomen? Wi wilja säkert, när wi betänka allt detta, instämma af hjertans lust med aposteln Paulus i de orden: "i Kristus ligga alla wisdomens och kunskapens skatter fördolda." Kol. 2: 3. Blygs derför ej att wara en kristen! När werlden prisar sina filosofer, författare och skalder, så prisa du din bibel!

Hela skapelsens uppståndelse.

Hwad! hwad! utropar nu äfwen mången kristen, lärer skriften någonting sådant, som kan kallas hela skapelsens uppståndelse? Tro wi Guds ord, så få wi ock wänja oß wid att wänta outsägliga under af härlighet i hela Guds skapelse. När aposteln Paulus i Rom. 8 kap. fröjdar sig öfwer de trognas kommande **lekamliga** uppståndelse, så kommer han att tänka på detsamma som aposteln Jakob uttrycker med de orden: "att wi skulle wara en **förstling** af hans skapade warelser." Jak. 1: 18. Hör! De trogna äro en **förstling** af Guds skapade warelser. När derför Paulus talar om de trognas uppståndelselekamen, så kommer han i detta sammanhang att tänka på, att kroppen tillhör naturlifwet och sålunda sammanhänger med hela

skapelsen. Om nu de trognas kropp, den yttre skapelsens krona, uppstår och förhärligas, så måste ock hela skapelsen förhärligas med de trogna. Är nu hwarje uppstånden och förhärligad kropp en ny skapelse och boning för den förhärligade själen, så måste ock hela skapelsen förnyas och förhärligas till tempel och boning för den stora mängden af förhärligade själar och kroppar. Så säger aposteln, och till yttermera wißo anföra wi hans ord efter den nya öfwersättningen — så säger han: "ty skapelsens trängtan bidar efter Guds barns uppenbarelse. Ty skapelsen har blifwit underkastad wanskligheten, icke af fri wilja, utan för dens skull, som har underkastat henne, på en förhoppning, att ock sjelfwa skapelsen skall warda frigjord ifrån förgängelsens träldom till Guds barns härliga frihet. Ty wi weta, att hela skapelsen med oß suckar och wåndas (är stadd i **födslowånda**) ända till nu," m. m. Rom. 8: 19—22. Den som läser dessa ord med uppmärksamhet, måste se, att en nyfödd natur skall med Guds barn deltaga i härligheten. Det heter derför hos aposteln Petrus: "men nya himlar och en ny

jord wänta wi, efter hans löfte, i hwilka rättfärdighet bor.” Samma apostel säger oß, att himlarna och jorden skola genomgå en eldsdom och en ny födelse genom eld, men de skola icke förintas och förswinna, utan skola efteråt wara **himlar** och jord, **nya** himlar och en **ny** jord lika lifslefwande och werkligt som de trognas uppståndelsekropp är samma kropp, en werklig menniskokropp, men dock en **ny** kropp. Det heter derför i Upp. B. 21: 1: ”Och jag såg en ny himmel och en ny jord.” Sådant måste betyda något werkligt lekamligt, naturligt och synligt. Herren Jesus sjelf talar härom i Matth. 19: 28: ”I, som hafwen efterföljt mig, skolen i **den nya födelsen**, när menniskosonen skall sitta på sin härlighetsthron, sitta” m. m. Hela skapelsen skall således genomgå en ny födelse. Wi hafwa att wänta en genomgripande werldsförnyelse, i hwilken hela naturen är innesluten. Härom säger gamle Bengel: ”det skall blifwa en ny **skapelse**, hwilken den andre Adam skall förestå, och då blifwer menniskan, den **lilla werlden**, genom uppståndelsen, och den **stora werlden** en för-

nyad födelse (genesis)." Blott **rättfärdighet** skall bo i de nya himlarna och på den nya jorden. Gud skall således än en gång kunna se på allt det han gjort hafwer och säga: "si, det är allt ganska **godt.**" Så skola alla profetior i gamla testamentet om hela naturens deltagande i Guds folks frälsning uppfyllas.

"Himmelen fröjde sig och jorden ware glad; hafwet fräse och hwad deruti är. Marken ware glad **och allt**, det derpå är, och låten all träd i skogen fröjda sig för Herren, ty han kommer." Ps. 96: 11—12. "Ty I skolen utgå i glädje och i frid ledsagade warda; berg och högar skola fröjdas för eder med glädje, och all trä på marken klappa med händerna. Furu skall uppwäxa för törne, och myrten för törnebuskar." Es. 55: 12—13. "Ulfwar skola bo tillsammans med lam, och parder ligga ibland kid; en liten dräng skall tillhopa drifwa kalfwar och ung lejon och gödeboskap. Kor och björnar skola gå i bet, och deras ungar tillhopa ligga, och lejonen skola äta halm såsom oxar. Och ett spenabarn skall lust hafwa wid en huggorms hål, och ett afwändt barn

skall stinga sin hand i en basilisks kula. Man skall ingen sarga eller förderfwa på mitt heliga berg, ty landet är fullt af Herrens kunskap lika som med hafwets watten betäckt" Es. 11: 6—9. "Men öknen och ödemarken skall lustig warda, och wildmarken skall glädjas och blomstras såsom en lilja. Hon skall blomstras och fröjdas i all lust och glädje, ty Libanons härlighet är henne gifwen, Karmels och Sarons skönhet." Es. 35: 1—2. Bilder, intet annat än bilder, säger du. Sade du **förebilder**, så skulle jag hålla med dig. Tror du, att Gud upphör att wara Skapare på den nya jorden och i de nya himlarna, tror du, att der skall wara intet annat än tomma luften, så kan jag alls icke gifwa dig rätt i en så låg föreställning om de skapade warelsernas och tingens ändamål. Hwarför begagna wi här de älskliga blommorna och andra naturens alster, då wi wilja fira högtider, hwarför kunna wi icke reda oß med Guds lof och pris, om wi ej få naturen att hjelpa oß? Har Gud förenat oß så nära med naturen här, så skall han säkert också i härligheten förena den pånyttfödda menniskan med den pånyttföd=

da naturen. I Upp. B. läsa wi, huru det nya Jerusalem prydes af guld, de skönaste ädelstenar, lifwets elf och lifwets träd. Det nya Jerusalem är således det skönaste slott, beläget i den skönaste park. Bilder, blott bilder, säger du om igen. Ja, ja, det är bilder och ritningar, men ocksä bilder, som afbilda någonting outsägligt skönt, werkligt, lekamligt, synligt, naturligt, jordiskt och himmelskt på samma gång. Eller hwad tror du om den sköna konsten, som Gud har gifwit menniskan? Hwad tycks dig, när du lustwandrar i en skön park, der du hänryckt utropar: det är ett paradis, hwad tycks dig, är det blott förgängelse alltsammans? Ja, säger aposteln, det är förgängelse, men denna förgängelse "skall warda frigjord till Guds barns härliga frihet." Werlden berömmer så mycket sin sköna konst, byggnadskonst, bildhuggeri, trädgårdskonst, måleri, prydnadskonst (dekorationskonst), musik, sång, talarekonst, poesi och hwad mer — beröm du ocksä alla sköna konster, ty de äro Guds gåfwor, men beröm aldrig den orenhet och de synder, under hwilka de sköna konsterna måste wara i

träldom. Håll du med Paulus fast hoppet om den sköna konstens, skapelsens, förloßning till Guds barns härliga frihet! För werldsmenniskan är den sköna konsten fåfänglig och förgänglig, för dig, du Guds barn, är allt det sköna, sanna och goda ewigt och oförgängligt. En sann kristen föraktar icke bildningen och framåtskridandet i skön konst, wetenskap och herrawälde öfwer naturen, en kristen ser fast mer i allt detta en profetia om naturens kommande förhärligande, sedan hon genomgått Guds eldsdom. Hwad som förorsakar en kristen djup sorg, är, att werlden låter det sköna förstöra det sanna och det goda. Werldsmenniskan söker försköna synden och det orena. Sedan det heliga och det rena är wiket från den sköna konsten, är hon icke längre skön. Just emedan werlden öfwergifwer Gud, är hennes konst så farlig och förförisk. Sedan den sköna konsten en gång blir pånyttfödd och ryckt undan syndens och förgängelsens träldom, skall hon sjelf blifwa ett Guds barn, ja, det skönaste Guds barn, såsom hon ursprungligen warit. Men sjelfwa werldsmenniskan måste,

om än omedwetet och owilligt, tjena Gud, ty genom sina uppfinningar måste hon uppwisa, hwilka outtömliga krafter och skönheter, som ligga förborgade i Guds naturliga werld. En sann kristen är tacksam för allt han får weta om Guds skapelse redan nu, ty han finner allt mer och mer stadfästelse derpå, att naturen är icke skapad till en ändlös förbannelse eller förintelse, utan till Guds barns härliga frihet. Synden har wäl till en tid fått besmitta Guds skapelse, menniskan, himmel och jord, men synden och förgängelsen skola drifwas bort från himmel och jord. Idel rättfärdighet, det sköna, det sanna och det goda i salig harmoni, skall snart för alltid, uteslutande bebo och regera himmel och jord. Detta är i sanning det saliga kristna hoppet. Skola wi då klaga deröfwer att wi äro nödgade att till en tid sucka, wåndas, lida födslowånda med hela skapelsen? Nej, twärtom, wi skola berömma oß midt i bedröfwelsen, ty wårt ewighetshopp "kan icke komma på skam, emedan Guds kärlek är utgjuten i wåra hjertan."

Först då åtnjuta wi det fulla barnaskapet, när wår kropp och hela skapelsen med den är förlossad ur förgängelsens träldom. Så säger aposteln Paulus: "och icke hon (skapelsen) allenast, utan ock wi sjelfwa, som hafwa Andens förstling, sucka inom oß och bida efter barnaskapet, wår kropps förloßning." Det är sålunda wår kropps förloßning, som skall insätta oß i det fulla barnaskapet.

Himmelen.

Det bästa af allt är, att Gud gifwer himmelen såsom en fri skänk och nådegåfwa. Det blefwe ingen himmel för oß, om wi icke finge saligheten af fri, oförskyld nåd. Finge wi inträde i himmelen på grund af wår förtjenst och wärdighet, så skulle wi förhäfwa oß, den ene öfwer den andra, såsom det sker här, och då wore himmelens sällhet strax förstörd. Det är ju icke möjligt att här på jorden hafwa en liten församling, eller ett litet kyrkosamfund utan äregirighet, titelsjuka och egensinnig herskstnad. Det är just det småaktiga högmodet, som så förbittrar det kristliga samfundslifwet här på jorden. Eller till hwilken församling här på jorden skulle man gå för att få se ett werkligt himmelskt syskonlif, såsom det borde wara bland kristna? Se blott på kyrkan här i Amerika, som kallas fri och kunde få wara fri,

huru bunden hon är af den ömkligaste äresjuka och det mest lumpna smicker för titlar och annan dylik fåfänglighet! Hwar finner man den kristliga finkänslighet, som försakar fåfänga äreutmärkelser för att i församlingen upprätthålla det innerliga syskonskapet i Herren?

Huru ljuft och tilltalande det är att i nya testamentet läsa om den första kristna, werkligt apostoliska församlingen! Hwilken innerlig, uppriktig och barnslig broderlighet i allt, huru fjerran all ståndsskilnad från denna syskonkrets! Man kan känna detta, när man läser apostlagerningarna och de apostoliska brefwen. Här finnes ännu icke det eländiga fjäsk, som insweper såsom en qwäfwande dimma det efterföljande högförnäma kyrkolifwet i sådan tung, kärlekslös dysterhet intill denna dag. Man kunde i den apostoliska församlingen med sanning tala om bröder och systrar i Kristus. Wi se dock, huru den stolte och egensinnige rangskilnadsanden snart, ganska snart wille innästla sig i den älskliga syskonkretsen. Tänk blott på församlingen i Korint, huru aposteln måste bedja, gråta, förmana och bestraffa, ja,

huru Herren sjelf måste hårdt döma och tukta för att utrota högmodsgiftet ur församlingen. Ej utan orsak war det Herren Jesus sjelf gång på gång bestraffade sina lärjungar för deras sträfwan att wara de ypperste. "De främste warda de ytterste, och de ytterste de främste," ropade han. "Den ypperst är, ware allas tjenare," lärde Herren sina lärjungar med lefwande ord och exempel. Det är icke ens möjligt för oß, så stora och högförnäma äro wi, att tänka oß in i den första kristna församlingens broderlighet, enkelhet och innerliga umgängelse. Endast i wäckelsetider kunna wi än i dag få en bild af den apostoliska församlingen och himmelen. Se och känn den första kärleken under en sann wäckelse, och du får då smaka något af hwad syskonskapet i himmelen månde blifwa. Se då, huru högförnäma grefwar och höglärda doktorer, huru rikedomens och den jordiska lyckans gunstlingar samlas med fattiga, halta, blinda och krymplingar, huru de alla, i oskuldsfull och barnslig glömska af allt annat, blott glädja sig öfwer att få wara Guds barn. Har du någongång sett en så=

dan syn, så kan du med sanning säga: nu har jag warit i förgården till himmelen.

Det är alldeles omöjligt, att det skulle kunna finnas någon annan wäg till himmelen än Kristus och den oförskylda nåden i honom, ty ingenting annat än nåden kan gifwa och fostra ett himmelskt sinne. Himmelen måste wara kärlek, idel kärlek, ty Gud är kärleken. Kärleken kommer endast af tron på den oförskylda nåden. Alla syndare, som komma in i himmelen, måste af hjertat utropa med Paulus: mig är den största nåd wederfaren, ty jag är den förnämste bland syndare. Då hwar och en, säger jag, måste bekänna så, hwar är då rum för sjelfberömmelse, högmod och sjelfswåldig herskdlystnad? Wi hafwa ett fast hopp, att lifwet i himmelen blifwer ett lif i gudomlig syskonkärlek, emedan ingen kommer derin annat än genom oförskyld nåd. Gud allena skänker och gifwer himmelen, det är Guds ords bestämda och tydliga lära genom hela bibeln. Det är denna sanning, som aposteln Paulus så omutligt och oinskränkt framställer i 9—11 kapitlen af Romarebrefwet. Dessa kapitel

synas oß wid första påseendet hårda, men wid närmare eftersinnande finna wi, att här just finnes det allra härligaste och wissaste evangelium. Beror min frälsning helt och hållet af Gud och hans nåd, då bör jag glädjas af hjertat, ty då wet jag, att jag får en werklig himmel. Glöm ej då, att denna lära om frälsningen af blott nåd är grundwalen för hela wår kristna tro, och att hon är wårt enda hopp i lifwet och i döden. Det är derför ej att undra på, att alla protestantiska kristna hålla rättfärdiggörelsen af nåd för Kristi skull såsom den lära, från hwilken ingen kristen får wika, om än himmel och jord fölle samman, enligt Luthers uttryck i frågan.

Se på påfwen, som ju är hufwudet för Guds rike på jorden, såsom han sjelf säger! Se desse stolte, prålande, påflige prelater och höge andlige herrar! Se, huru det arma folket kryper i stoftet inför dessa oförskämda menniskor! Är det möjligt att uppfinna någon större motsats mot lifwet i himmelen än den påfliga kyrkan? Fins det något ställe på jorden, som är en större motsägelse mot det him=

melska Jerusalem, än det påfliga Rom är? Jag anför detta för att wisa, hurudan himmel wi skulle få, om wåra egna eller menskliga helgons gerningar wore wägen till himmelen. Egenrättfärdigheten är det, som har upprättat och bibehållit romerska kyrkans prestwälde och tyranni. Tänk, om wår salighet skulle bestå deri, att wi i himmelen måste ligga i stoftet och kyssa påfwens toffel, hwad wore wäl himmelen då annat än menniskans djupaste förnedring!

Släppa wi nådens evangelium, så är det förbi med himmel och salighet. Det är icke annat än "förtryck och wedermöda," "förödelse och elände" på menniskornas wägar, såsom det heter i Rom. 3: 16, så länge ej Sonen har fått göra de arma menniskorna fria genom nåden. Wi wilja icke erkänna, att menniskan är så genomelak som Gud sagt i sitt ord, förrän wi med sorg och smärta måste se det hos oß sjelfwa och andra. Kan ingenting annat öfwertyga oß om menniskans öfwermod och elakhet, så borde kyrkans historia göra det. Hwad tror du det skulle wara att komma i händerna i himmelen

på sådana menniskor, som kyrkans styresmän och höge herrar ofta hafwa warit? Ännu wärre, hwad tror du det skulle wara, om det herrawälde och adelskap, som warit gällande på jorden, skulle upprättas i himmelen? Om en grym folkmassa skulle regera, såsom det mången gång skett på jorden, huru wore det att då wara i himmelen?

Men war ej rädd, du ringa och fattiga Guds barn, i himmelen kommer man in så helt och hållet af blott nåd, att ingen det allra ringaste skall kunna berömma sig. Jag säger än en gång, detta är den största tröst för ett armt och fattigt hjerta. Det skall då blifwa ett werkligt nådens och fridens syskonskap i himmelen. Det skall blifwa det högsta och renaste kärlekslif der.

Det måste wi ock komma ihåg, att ett blott naturligt och köttsligt broderskap, blott mensklig jämlikhet skulle icke göra himmelen till en salighet. Den menskliga kärleken och det jordiska broderskapet äro alltför swaga, bräckliga och obeständiga att åstadkomma ett himmelskt lif. Är det Guds nåd allena, som släpper oß

in i himmelen, så är det ock samma Guds nåd, som måste gifwa oß det himmelska sinnet, den himmelska kärleken och det himmelska syskonskapets anda. Det är detta himmelska sinne, denna himmelska kärlek, som Guds ord kallar "ewinnerligt lif." Härom underwisar oß Johannes evangelium på det skönaste. "Den som tror på mig, han har ewigt lif," säger Herren Jesus, Joh. 6: 47. Redan här begynner således det ewiga lifwet hos dem, som tro på Herren Jesus. Judarne talade mycket om denna werlden och den tillkommande, om denna werldsåldern och den tillkommande eller ewiga werldsåldern. Med den tillkommande eller ewiga werlden menade de Messiasrikets och Messiasregeringens werldsålder. Messias skulle komma, Messiaswerldsåldern war således den tillkommande eller ewiga tidsåldern. Ett nytt lif, ett annat lif än det närwarande skulle upprättas och införas genom Messias och hans regering. Ett lyckligt lif, ett ewigt lif skulle de få lefwa, som komme att lefwa under Messias' regering. Ja wäl, säger nu Herren Jesus: den som tror på mig, han har

detta ewiga, detta lyckliga, detta Messiaslif, detta frälsningens lif, ty jag är Messias, Frälsaren, och att jag är den sanne Messias, det kunnen I se på mitt lif och af deras lif, som tro på mig. Det ewiga lifwet är derför Messiaslifwet, det sanna Jesuslifwet, Jesussinnet. Jesuslifwet är himmelslifwet, det ewiga lifwet. Sådan Jesus är, sådan är himmelen. Känna wi Jesus, så känna wi himmelen. Precis sådan Jesus war och är, sådan blir den ande, som är rådande i himmelen. Ju mera Kristi ande blefwe rådande i församlingen på jorden, desto mer skulle hon blifwa en förebild till lifwet i himmelen.

Är du nöjd med detta, är du glad deröfwer att Messiaslifwet är det ewiga lifwet, att Jesuslifwet är det himmelska lifwet, att Jesussinnet är det himmelska sinnet?

Aldrig har himmelen blifwit beskrifwen innerligare, ljufware och mera åskådligt än i Herrens Jesu öfwerstepresterliga bön, Joh. 17 kap. Först och främst kallar Herren Jesus i denna bön gång på gång Gud — **Fader.** I himmelen är Gud helt och hållet **Fader.** Just

derför att Gud der är Fader med outsäglig, oföränderlig och oändlig kärlek, är himmelen werklig himmel. Men Gud är **helig** Fader och **rättfärdig** Fader i himmelen. "Helige Fader," "rättfärdige Fader," så tilltalar Herren Jesus den himmelske Fadern i bönen. Gud är alltid **helig** och **rättfärdig**, men han är ock alltid **Fader**. Alltså är all ohelighet, all synd, allt orent, all orättfärdighet, all orättwisa, allt förfördelande, allt förtryck, allt som skulle hindra det sanna broderskapet, allt som skulle såra och utsläcka kärleken, allt som på något sätt är syndigt och ofullkomligt, allt sådant är från himmelen uteslutet. Allt hwad heligt heter, allt rättfärdigt, allt hwad sant är, hwad wärdigt, hwad rätt, hwad rent, hwad älskeligt, hwad som ljuder wäl, allt gudomligt är rådande i himmelen. Sådan är Jesus, lifwet i himmelen är derför det sanna Jesuslifwet. "Jesus lefwer i mig:" så beskrifwer aposteln Paulus det att "hafwa ewinnerligt lif." Herren Jesus beskrifwer ännu närmare det himmelska, det ewiga lifwet, då han i 21 v. af samma 17 kap. i Joh. evangelium säger:

"på det att alla må wara ett, såsom du, Fader, i mig och jag i dig, att ock de må wara ett i oß." I 26 versen: **"Och jag har kungjort dem ditt namn, och jag skall kungöra det, på det att den kärlek, hwarmed du har älskat mig, må wara i dem, och jag i dem."** Hör! Hör! Fadern skall älska oß med samma kärlek, med lika innerlig och stark kärlek, hwarmed han älskade ende Sonen. Huru swårt det är för oß att fatta Guds kärlek! Att Guds kärlek är någonting obeskrifligt rent, skönt, ljuft, sällt, tillfredsställande, ja, i ordets fulla mening **saligt, saligt, saligt,** det går så trögt för oß att fatta. I sjelfwa werket kunna wi icke fatta Guds kärlek, förrän wi få erfara den fullkomligt. Guds allmakt kunna wi beundra såsom någonting outsägligt stort och oändligt. Lyft upp dina ögon mot höjden, om du icke på jorden ser nog för att gifwa dig en stor tanke om Guds allmakt och allwishet! Blicka upp mot stjernwerldarna och låt ditt sinne widgas till stora och höga tankar om Guds storhet och majestät!

Will du nu hafwa lika stora tankar om Guds kärlek som om hans makt, så wänd dig

till Jesus Kristus! Endast hos Kristus lärer du känna och smaka Guds omätliga kärlek, godhet och innerliga barmhertighet. Herren Jesus talar i sin bön till sin Fader om den "kärlek, hwarmed du har älskat mig." O, min wän, will du fatta något af hwad den kärlek månde wara, hwarmed den himmelske Fadern älskar enfödde Sonen? Har du aldrig sjelf någon gång känt ett djupt, outsläckligt behof af kärlek? Wisst har du känt behof af kärlek, wisst har du ock känt dig bedragen, när du sökt stilla detta behof med blott jordiska och menskliga ting.

När nu jag har ett så djupt behof af en stark, innerlig, beständig och oändlig kärlek, huru outsäglig måste icke då den Guds kärlek wara, som ursprungligen gifwit mig detta behof! Min trånad efter kärlek är i sanning en qwarlefwa af gudsbelätet. Att jag söker tillfredsställa min kärlekslängtan med synd och fåfänglighet, det kommer af mitt syndafall, men att jag behöfwer kärlek, det kommer af min slägtskap med Gud. När jag känner, hwilken ren, fullkomlig, innerlig och allsmäktig

kärlek jag behöfwer för att wara säll, då kan jag något tänka mig, att den kärlek, som Herren Jesus åtnjuter af Fadern, måste wara sjelfwa höjden af allt hwad gudomlig, ren, innerlig och ewig kärlek heter, då märker jag, att i denna Faderns kärlek till enfödde Sonen finnes allt hwad sällhet är. När jag ser, huru Guds allmakt kan åstadkomma en sådan oändlighet och omätlighet af under, då måste jag ock inse, att Guds kärlek kan åstadkomma en oändlighet och en outsäglig rikedom af sällhet. Då förstår jag ock, att Guds lif och sällhet, förrän denna werlden war, war hans kärlek, ty kärleken, Guds kärlek, måste wara outsägligt uppfinningsrik att gifwa sällhet.

När Herren Jesus i sin bön säger: "den härlighet, som jag hade hos dig, förr än werlden war," så talar han om Faderns ewiga kärlek. Ja, Herren förklarar detta sjelf, då han ytterligare säger: "Min härlighet, som du har gifwit mig; ty du har älskat mig före werldens grundläggning." Innan wi, jorden och werldskropparne blefwo skapade, hade således hos Gud, Fadern, Sonen och Anden, kär=

leken, det rena, det heliga, det goda, det sanna och dermed det sälla lefwat det högsta fullkomlighetslif. Hos Gud sjelf fans således himmelen och det himmelska lifwet långt före werldens grundläggning.

Detta gudomliga kärleks-, renhets-, skönhets- och sällhetslif skall nu gifwas åt oß, säger Herren Jesus. "Att den kärlek, hwarmed du har älskat mig, må wara i dem och jag i dem." De saliga skola således upphöjas till sjelfwa gudskärlekens och gudssällhetens ewiga lif. Ingenting annat än Guds kärlek, Guds renhet och helighet, Guds skönhet och sanning, Guds sällhet och frid skall då finnas hos de saliga. Det är himmelen. Har du redan nu någon aning om detta himmelska lif? Är det någon gång du känt dig uppfyld och upprymd af Guds kärlek och frid? Är det någon gång du sluppit synd och frestelse, sorg och bekymmer, swaghet och plåga, liknöjdhet och trötthet för någon stund? Är det någon gång du blifwit helt intagen af "det goda Guds ord och den tillkommande werldens kraft?" Är det någon gång du med sanning kunnat säga: nu smakar

och anar jag något hwad det himmelska lifwet måste wara, nu wet jag, att det måste finnas en himmel. Kristi lif och kärlek skall wara i oß. Kan någonting härligare sägas?

Nu se wi ock, hwaraf det kommer, att så många icke weta hwad himmelen är. Den som icke wet hwad Jesuslifwet, Jesuskärleken, det ewiga lifwet, är, kan ju icke weta hwad himmelen är. Känner du nu Jesus så wäl, att du är fullt öfwertygad om, att det måste wara en himmel der, hwarest alla hafwa Kristi sinne och Kristi kärlek? Är ditt sinne så waket, så intresseradt, så längtande och trånande efter det ädla, det sanna, det sköna, det goda och heliga, att du utbrister i jubel, då du hör, att det finnes en ren och helig himmel? Har det funnits en den fullkomligt rena och heliga kärlekens menniska, så fins det ock en himmel, der fullkomligt ren och helig kärlek herskar. Det har funnits och det finnes en Jesus, det finnes ock en Jesushimmel. Synd och helwete äro ett; Jesus och himmelen äro ett. Så widt som himmelen ifrån jorden är, så widt är ock himmelen från all synd, allt lidande, all

sorg och nöd. "Så långt som öster är ifrån wester, låter han wår öfwerträdelse wara ifrån oß," gäller i fullaste mått om det himmelska lifwet. "Ty köttets sinne är död, men Andens sinne är lif och frid, emedan köttets sinne är fiendskap mot Gud, ty det är icke Guds lag underdånigt och kan icke heller wara det. Men de som äro i köttet kunna icke täckas Gud. Men I ären icke i köttet, utan i Anden, om Guds Ande annars bor i eder; men om någon icke har Kristi Ande, så hörer han icke honom till." Rom. 8: 6—9. Himmelskt sinne är **andligt** sinne; köttets sinne kan icke wara Guds kärlekslag underdånigt, Andens sinne kan icke annat än älska såsom Gud, derför hörer ock Andens sinne till himmelen.

Nu se wi ock orsaken, hwarför Herren Jesus i Johannes evangelium talar så mycket om den helige Andes kommande. Lärjungarne wäntade strax Herrens Jesu ankomst till himmelrikets upprättande på jorden. Herren swarar dem, att den helige Ande måste komma först till att upprätta ett Andens werk och ett Andens rike i deras hjertan. Hafwa wi noga

aktat på olikheten mellan Herrens Jesu afskedstal till sina lärjungar hos Johannes och hans sista tal till lärjungarne hos de tre första evangelisterna? Läs 24 och 25 kapitlen hos Matteus, 13 hos Markus samt det 21 hos Lukas! Läs sedan 14—17 kapitlen hos Johannes! Hwad ser du i dessa bibelställen? Hos de tre första evangelisterna ser du Herrens ankomst till doms och till församlingens införande i härlighetens rike. Hos Johannes återigen ser du Herrens ankomst genom den helige Ande till församlingens **heliggörelse.** Först **heliggörelse** genom Anden, sedan **härliggörelse** genom Jesu andra tillkommelse. Först måste wi wara der Herren är här på jorden, sedan kunna wi wara der Herren är i himmelen. "Sanningens Ande — J kännen honom, ty han förblifwer hos eder, och skall wara i eder." "Om någon älskar mig, skall han hålla mitt ord, och min Fader skall älska honom, och wi skola komma till honom och taga wår boning hos honom." Först himmelen i wåra hjertan och i wårt lif genom den helige Ande,

sedan kunna wi fara till himmelen, emedan wi höra himmelen till.

Det gäller här framför allt att pröfwa, om wi hafwa något sinne för, någon åstundan, längtan och hjertans trånad efter sann och ren kärlek, helig skönhet, upphöjd sanning, gudomlig godhet, fullkomlighet och härlighet. När en menniskas sinne är dödt för allt rent, godt, heligt, sant, skönt och ädelt, hwad lönar det då att tala om himmelen? När en menniskas hjerta är helt och hållet nedsjunket i det orena, det wällustiga, det onda, det lögnaktiga, det blott jordiska och werldsliga, det närwarande och köttsliga, hwad lust har hon då för det Jesuslika, det himmelska och härliga? Äro wi sjelfwa sådana, eller träffa wi andra menniskor, som så äro döda för allt himmelskt, så hjelper intet annat än en grundlig uppwäckelse ur denna andliga död, denna menniskans nesligaste förnedring. Synden måste kännas och bekännas, ty synden är motsatsen till himmelen, emedan hon är en fiendskap emot Gud. Det onda och det goda kunna icke förlikas. Himmelen är det goda, emedan Gud är det fullkom=

liga goda. Utan Gud ingen himmel, emedan ingen himmel utan det goda. Himmelen är icke blott befrielse från allt ondt, allt lidande, all sorg och jämmer, utan himmelen är fullheten af allt godt, allt heligt, allt ädelt och skönt, ja, himmelen är Guds fullhets lif. Aposteln Paulus beskrifwer det himmelska lifwet i Ef. 3: 19 med följande obeskrifligt sköna ord: "och dermed känna Kristi kärlek, den all kunskap öfwergår, på det I mågen uppfylde warda med allehanda Guds fullhet" eller: "på det I mån warda uppfylda intill all Guds fullhet, till hela Guds fullhet." Bed och begrunda öfwer dessa ord! Jag kan icke förklara dem. Aposteln talar nyß förut om **bredd, längd, djup** och **höjd**, det är bredd, längd, djup och höjd af **Kristi kärlek**. Försök att mäta himlarymderna! Försök att mäta Kristi hjertas kärleksrymder! Sedan du fått måttet af bredden, längden, djupet och höjden af Guds kärlek i Kristus, så har du fått måttet af den himmelska sällhetens bredd, längd, djup och höjd. O, min wän, wi tro, att Gud gjorde en småsak, då han skapade menniskan, då han återlöste

henne; wi tro ock, att Gud skall göra en småsak, då han försätter denna samma menniska i himmelen. Wi skola dock få se, att Gud gjort en stor sak, ett storwerk, ett allmakts-, ett allwishets- och ett allkärleksprof, då han skapat, återlöst, helig- och härliggjort menniskan. Den nya skapelsen skall sannerligen icke blifwa sämre än den gamla. Gud har satt sig för att hafwa heder och ära af sitt werk. Gud har företagit sig att åstadkomma en himmel och dermed en sällhet, som är wärd det namnet. Gud skall låta se både hwad en fullkomlig menniska och hwad en fullkomlig salighet will säga. Det är någonting wi bjuda på, när wi å Kristi wägnar ropa till arma syndare: "låten försona eder med Gud." Det är allsmäktig Gud, som är i borgen för, att himmelen skall blifwa en werklig himmel. Han har lemnat prof och underpant på sin förmåga att skapa en ny himmel och en ny jord. Hafwa wi ögon för Guds nu synliga skapelses härlighet, så måste wi tro, att det blir en härlighet öfwer all beskrifning då Gud gör det han säger: "**Se, jag gör allting nytt.**" Det blir nytt så långt som Guds

fullkomlighet förmår att åstadkomma det fullkomliga. En fullkommen själ i en fullkommen kropp, ett fullkomligt menniskoslägte i en fullkommen werld, med en fullkommen Gud såsom **Fader** öfwer alltsammans, det är himmelen. Sålunda höra till himmelen icke allenast frälsta menniskosjälar utan ock förklarade menniskokroppar, ja, en förklarad skapelse, hela det förhärligade werldsaltet. Så heter det i Upp. B. 5 kap., sedan det är beskrifwet, huru de tjugufyra äldste, huru englaskarorna lofsjunga Lammet: "Och allt skapadt, som är i himmelen och på jorden och under jorden och på hafwet och allt som är i dem hörde jag säga: honom som sitter på tronen och Lammet ware lof och pris och ära och kraft i ewigheters ewighet!" Då har skapelsens suckan, hwarom Paulus talar, förwandlat sig i skapelsens lofsång och jubel. Det är för stort för oß att tro, men det är icke för stort att stå i bibeln, det är icke för stort att wara den store Guds ord. Hwad ämnar, månne, Gud göra med sina ord? Han ämnar säkert låta dem gå i fullbordan.

Om wi gåfwe oß tid att sammanställa alla de löften om himmelen, som finnas i skriften, så skulle wi säkert få nog att hoppas. "Gif mig en stor tanke," ropade någon på sin dödsbädd. Gif oß stora tankar om himmelen, gif oß ett stort hopp om wår framtid, att wi må deraf wederqwickas i lifwets strider, sorger och frestelser, samt i dödens stund! Gif oß blott Guds ord sådant det är, utan menniskofunder, så hafwa wi nog och öfwer nog.

Sång, tack och lof, skola de wara wår enda och uteslutande sysselsättning i himmelen? Wi hysa nästan en hemlig fruktan, att wi skola tröttna, såsom wi göra här wid de allra skönaste högtider. Denna wår hemliga fruktan kommer af wårt ensidiga och trånga begrepp om gudstjenst. Hela en kristens lif här på jorden är en gudstjenst, hans mångahanda arbeten, hans mångahanda kunskaper, hans olika kärlekswerk, hans rika inre och yttre kärlekslif jämte hans bön, sång, tack och lof. När nu i himmelen menniskan skall blifwa fullkomlig till kropps- och själsgåfwor, när hela Guds rika skapelse skall blifwa fullkomlig, när Gud sjelf

skall kunna uppenbara för oß alla sina fullkomligheter, när hela Guds fullhet skall upplåtas för oß, behöfwa wi då frukta för enformighet i himmelen? O nej! Himmelen wore icke himmel, om der icke wore en outtömlig rikedom af Guds fullhet.

Här på jorden är tywärr ofta den wetenskapliga forskningen liknöjd för Gud och det himmelska, här äro den sköna konstens idkare stolta och kalla gentemot all Kristusskönhet, här är ofta hela det rika menskliga lifwet med deß bildning skildt från det kristliga lifwet. Huru sällan man här finner det sant menskliga utbildadt till skön, rik harmoni i förening med ett skönt och i det himmelska rikt kristligt lif! I himmelen återigen skola menniskans ande, själ och kropp utbildas till den högsta fullkomlighet i allt hwad sann kunskap, sann konst och sann bildning heter. I himmelen skall ordet bildning få sin fulla, stora och härliga betydelse. Der skall man få se stora wetenskapsmän, konstnärer och helgon förenade i en person. Der är icke det jordiska och det himmelska twänne motsatser. Der är det jordiska förklaradt

till sann himmelskhet, der är ock det himmelska nedkommet till det jordiska, så att det med sanning heter: "si, Guds tabernakel bland menniskorna." Wi kunna härwid icke nog innerligt och allwarligt fasthålla bibelns lära om det lekamligas och hela skapelsens förklaring till ett himmelskt lif. "Lekamlighet är målet för Guds wägar," har en djupsinnig Herrens tjenare sagt. Hela det himmelska lifwet är en förklarad lekamlighet, der anden kan lefwa ett fullkomligt lif i en kropp, som är i ordets fulla mening den helige Andes tempel, der Gud, alla heliga och alla saliga menniskor lefwa i en förklarad skapelse, som är Guds och hans förhärligade församlings ewighetstempel. Besinnade wi detta rätt, så skulle wi hysa djup aktning och kärlek äfwen för wår kropp och allt kroppsligt: wi skulle då icke wilja med synder besmitta det, som en gång skall blifwa Guds helgedom. Ja, de trognas kropp, hus och hem, land och folk skola redan här wara den helige Andes tempel. Huru heligt, rättfärdigt och rent wi då borde lefwa i wår kropp och här på jorden!

I himmelen hafwa wi ju att wänta olika grader af härlighet? Om församlingen på jorden heter det: "gåfworna äro mångahanda." Att lifwet i himmelen icke blifwer enformigt, är wißt och säkert, att i himmelen ännu mer än på jorden "hela kroppen, sammanfogad och sammanhållen genom understödet i hwarje led, efter den werksamhet, som för hwar och en del är bestämd, winner sin tillwäxt till sin egen uppbyggelse i kärlek"(Ef. 4: 16, nya öfwersättn.),är likaledes wißt och säkert. Men det är lika wißt och säkert, att i himmelen "anden är **en**" och kärleken **en.** Komma wi ihåg, att det är i **himmelen** det blir en sådan mångfald af härlighet, så ligger i denna sanning ett saligt hopp. Wi behöfwa nämligen icke frukta, att de högre begåfwade i himmelen skola beherska, tyrannisera och förakta de mindre begåfwade, såsom det sker här. O we! huru menniskorna hafwa mißbrukat de större gåfworna här på jorden, huru man här har anwändt de större gåfworna för att skaffa sig sjelf ära och beqwämlighet, på samma gång man gjort lifwet så hårdt, tråkigt, förödmju=

kande och bittert som möjligt för andra. Huru de "lägre" här hafwa måst krypa för de "högre stånden" och smickra dem! Hwilken jämmer kastwäsendet har åstadkommit och ännu förorsakar på jorden! Det synes, som om menniskorna här funnit sin högsta glädje uti att pina och qwälja hwarandra andligen och lekamligen. Hwilket outsägligt elände har icke lärjungarnes fråga "hwilken är den ypperste i himmelriket" framkallat i kyrkan i alla tider! I himmelen kommer ingen aristokrati, intet mensklígt adelskap, in, i himmelen kommer ej heller hierarki, icke prestwälde, icke ens helgonwälde att finnas. Hafwa menniskorna på jorden funnit sin högsta lust uti att nedtrampa hwarandra och uti att beröfwa hwarandra all glädje, lättnad och trefnad, så skola menniskorna i himmelen finna sin högsta lust uti att tjena hwarandra med sina gåfwor, att bereda hwarandra all möjlig glädje och förnöjelse. Ingen sjelfwiskhet finnes i himmelen, idel kärlek finnes der. Der uppfyllas aposteln Pauli sköna ord i fullkomlighet. Låtom oß erinra oß dessa ord i Fil. 2 kap.! Tänk, när kärle-

kens tröst, när andens gemenskap, när hjertlighet och barmhertighet finnas i fullkomlighet! Tänk, när alla äro ens till sinnes, hafwande samma kärlek, endrägtiga, med ett sinne! Tänk, när intet sker af partisinne eller fåfänga, utan så att den ene i ödmjukheten aktar den andre högre än sig sjelf! Tänk, när ingen ser blott på sitt eget bästa, utan hwar och en äfwen på andras! Tänk, när **alla äro så till sinnes som Kristus Jesus war!** Ja, då äro wi i himmelen. Tänk, när alla äro iklädda kärleken, som är fullkomlighetens band! Då blir det skönt att hafwa fäder i Kristus. De som då hafwa den innerligaste kärleken, den största tjenstwilligheten, den djupaste ödmjukheten, de som då äro de älskligaste, de äro fäder. Här widlåder en mycket beswärlig högmyndighet oftast de andliga fäderna. Der skola de andliga fäderna wara sjelfwa älskligheten, ja, de skola wara mest like Kristus. Det är i sanning nog.

Men wi skulle så outsägligt gerna wilja se en församling på jorden, som wore en werklig afbild af himmelen. O, min wän, det är

omöjligt, fore wi än jorden rundt. För en liten tid kan himmelen afspegla sig i en liten kristen krets, men rätt som det är grumlas spegeln af synd och skröplighet, och det är strax slut med den himmelska bilden. Gud har dock begynt ett sådant werk bland de kristna, att wi se, att det måste blifwa en himmel af till slut, när Gud hinner fullborda sitt werk.

Kunde wi icke få se en familj, som wore en afbild af himmelen? Äfwen i den kristna familjen äro syndens och skröplighetens fläckar så stora, att bilden af himmelen synes dunkel, mycket dunkel. Men tänk, när wi få se Guds församling utan synd, helig, ren och härlig såsom Kristus sjelf! Tänk, när wi få se wåra älskade i himmelsk skönhet och renhet både till kropp och själ! Wi skola känna igen dem och de skola känna igen oß! "Huru olik dig du är, och huru lik dig du är!" "Aldrig hade jag trott, att menniskan skulle kunna blifwa så skön och härlig!" "Gud har gjort långt utöfwer hwad wi på jorden kunde tänka och bedja!" "Tänk, att mötas så härlige i en sådan härlighet och aldrig behöfwa skiljas mer!" "Nu

först ser jag, huru god Gud är!" Månne wi icke skola tala ungefär så?

"Och Gud skall aftorka alla tårar från deras ögon." Upp. B. 7: 17. Får jag läsa och tro sådana ord precis som de stå? Wißt får jag det, de äro ju Guds ord. **Alla tårar** skall Gud aftorka från mina ögon. Jag wet ju hwilka tårar jag här gråter. Jag fäller tårar öfwer mina egna synder. Dessa mina tårar skola aftorkas, ty mina synder skola ej mera finnas till. Jag gråter öfwer mina lidanden och skröpligheter, öfwer mina kropps- och själslidanden, öfwer mina inre och yttre skröpligheter. Dessa mina tårar skola aftorkas, ty det är slut, för alltid slut, på alla mina lidanden och skröpligheter. Jag gråter, emedan jag icke kan älska min Gud och min nästa som jag wille, emedan det är så mycket som jag icke förstår. Dessa tårar skola aftorkas, ty jag kan nu älska och förstå Gud fullkomligt, emedan jag ser honom som han är. Jag gjuter smärtans och saknadens bittra tårar, ty döden har ryckt mina älskade från mitt hjerta och mitt hem. Dessa mina tårar skola aftor-

kas, ty jag skall se de mina sådane de äro, fullkomnade och förhärligade likt Kristus sjelf.

Jag fäller heta tårar öfwer synden, nöden, lidandet, sorgen och jämmern på jorden. Det ondas wälde i menskligheten, huru det pressar tårar från mitt hjerta och mina ögon! Men dessa mina tårar skola aftorkas, ty jag skall se en ny himmel och en ny jord, i hwilka intet annat än rättfärdighet bor och inga andra menniskor än rättfärdiga hafwa sitt hem. Jag gråter nu öfwer dödens hemska härjningar på wår jord. Dessa mina tårar skola aftorkas, ty "den yttersta fienden döden skall wara tillintetgjord, och Gud skall wara allt i alla." Då är hela skapelsen — himmelen, hwem skulle ej då wara säll och lycklig, hwem skulle då mer fälla någon tår? "Gud skall aftorka alla tårar af deras ögon." Hwad skall der wara i stället för tårar? "Och jag hörde en stark röst från himmelen säga: se, Guds tabernakel bland menniskorna, och han skall bo ibland dem, och de skola wara hans folk, och Gud sjelf skall wara med dem, deras Gud. Och Gud skall aftorka alla tårar från deras

ögon, och döden skall icke wara mer, icke heller sorg, icke heller rop, icke heller wärk warder mer, ty det första har gått till ända. Och den som satt på tronen sade: **se, jag gör allting nytt."** Upp. B. 21: 3—5.

Wår fostring för himmelen.

Lifwet är en skola, lyder ordspråket. Uttrycka wi det så: lifwet är en skola **för himmelen**, då säga wi hwad Gud menar med allt hwad som händer oß på jorden. Då förstå wi ock aposteln Pauli underliga ord: "dem, som hafwa Gud kär, tjenar allting till det bästa." Rom. 8: 28.

Wi undra ofta på, att det fins så många menniskor, som förneka och bespotta den himmelska saligheten. Ja, det finnes många, som icke alls tro på ett lif efter detta. Detta jordiska och närwarande lifwet är allt för dem. Icke är det underligt, att så är. Den, som älskar blott detta jordiska, det som **nu** är och synes, frågar med rätta: hwad skall jag göra i himmelen, der finnes ju intet, som förnöjer mig? Den, som har sin högsta hjerteskatt i penningar och jordiska egodelar, frågar: hwad skall jag göra i himmelen, der äro ju inga

penningar, inga affärer, inga spekulationer, intet som man kan göra sig rik på, jag finge ju intet att göra? Den, som älskar blott jordiska nöjen och förströelser, frågar: hwad skall jag göra i himmelen, der finnes ju inga baler, inga teatrar, inga moder i klädedrägt, intet storartadt lösdrifweri, inga glada lag, intet ohejdadt skämt, inga romaner ens eller lustiga historier, hwad skulle en lefnadsglad menniska som jag göra i himmelen? Månne jag skulle, såsom någon uttryckt sig, "sitta på ett moln och till ewig tid sjunga psalmer?"— Behöfwer jag uppräkna alla synder, i hwilka menniskor finna sin högsta lust på jorden, de lustar, för hwilka de lefwa? Behöfwer jag fråga hwad det är i himmelen att göra för en sådan, som ej kan lefwa eller wet hwad lifwet är wärdt, sedan han icke längre förmår att njuta af den eller den synden och orenligheten?—Dessa ärbara, aktningswärda, älskliga, trefliga och angenäma menniskor, som hafwa sitt allt i den jordiska beqwämligheten och trefnaden, fråga ock: hwad skulle wi göra i himmelen, wi wilja lefwa så länge, så godt och så lyckligt på jorden som

möjligt, himmelen weta wi intet om, ej heller behöfwa wi weta något om någonting så owißt och obestämdt.

Lif är för oß menniskor sysselsättning. När wi weta hwad wi skola sysselsätta oß med, då weta wi hwad wi skola lefwa för. När wi få sysselsätta oß med sådant, som wi hafwa lust för, så tycka wi, att lifwet är wärdt att lefwa, att wi lefwa ett lyckligt lif. Här träffa wi på sjelfwa grundorsaken, hwarför wi i wår tid och i alla tider finna så många menniskor, som wi kalla fritänkare och förnekare. De stackars menniskorna weta ju icke hwad de skola taga sig till, hwad de skola sysselsätta sig med, hwad de skola lefwa för i ett lif efter detta, derför förneka de helt simpelt det tillkommande lifwet. De weta icke om något inre, högre lif **här**, huru skulle de då wilja weta om något inre, högre, andligt lif **efter detta**? De weta ingenting att göra, att fördrifwa tiden med på andra sidan grafwen, derför säga de helt käckt: ett lif efter detta är omöjligt. En söndag här är alldeles för lång för dem — huru skulle då en ewighetssöndag wara möj=

lig? Vår tids menniskor äro förståndiga nog att icke flytta detta jordiska lifwet med alla deß synder, buller, stoj och förwillelser in i himmelen. Finnes nu icke i himmelen, och kan der i himmelen icke wara samma eländiga, fåfänga och tomma lif som här, så kan ju intet lif efter detta finnas, ty detta lifwet är ju det enda, som man känner till och wet om, sådant det är utwärtes för wåra ögon. Wåra gamla hedniska förfäder wäntade att i himmelen få slås, dricka mjöd och äta fläsk i öfwerflöd. Wår tid är dock worden så mycket menskligare och mera förfinad, att man icke will införa ett sådant lif i himmelen. Hwarje folk har, såsom wi weta, bildat sig en himmel efter sin jordiska smak. Wår tids menniskor wilja helst fortsätta sitt lif på jorden efter sin smak, så länge som möjligt, och sedan får allt wara slut, för alltid slut, ty hwad mer skulle man wänta, så framt man icke skulle födas om igen till samma jordiska lif?

Wi märka nu, huru omöjligt det är att disputera med förnekare. Att disputera om smaken är en lönlös sysselsättning. Så ock

att disputera om himmelen med dem, hos hwilka ingen smak finnes för en werklig himmel. Wi se ock, att när man will öfwerbewisa en menniska om det kristna hoppets härlighet, så måste man först göra sig förwissad om, att den menniskan har sinne, smak och känsla för någonting högre och himmelskt, för det ädla, det goda, det sanna, det rena och sköna. Med ett ord: menniskan måste hafwa sinne för **Gud**, om hon skall hafwa någon längtan och åstundan efter himmelen. Derför, när wi fostras för Gud, så fostras wi för himmelen, och när wi fostras för himmelen, så fostras wi för Gud. "Ingen är god, utan Gud allena." Matth. 19: 17. Hwad det är att wara **god**, det se wi af Guds lag. Hwad är hufwudsumman af lagen? **Kärleken**: "älska Gud öfwer allting och din nästa såsom dig sjelf." Se der, hurudan Gud är, se der, hurudant gudsbelätet är! Sådan är Gud, han är kärleken, derför will han ock hafwa sådana barn, som äro kärleken. Han bjuder oß att älska wår nästa såsom oß sjelfwa, ja, att älska wåra owänner. Detta har Gud gjort först, han har älskat oß

som sig sjelf, han har älskat sina owänner. "Derför beprisar Gud sin kärlek till oß, att Kristus är död för oß, när wi ännu woro syndare." Rom. 5: 8. Har icke Gud då i sanning älskat oß som sig sjelf, har han icke älskat owänner, då han så gifwit sin Son, sin egen älskade Son, till en försoning för wåra synder?

Se wi icke då hwad Gud är och hwad han will att wi skola wara? I lagen fordrar han af oß hwad han sjelf är: **kärlek**; i evangelium gifwer han hwad han i lagen fordrar och hwad han sjelf är: **kärlek**. I ende Sonen ser Fadern sin högsta kärleksbild, återskenet af sig sjelf ("hans härlighets sken och hans wäsendes rätta beläte." Ebr. 1: 3); i ende Sonens lidande och död för oß ser Fadern den högsta och största kärleksgerning, som någonsin kunnat göras. "I Kristus bor gudomens fullhet lekamligen." Kol. 2: 9. I Kristus finna wi fullheten af Guds kärleks hjerta och Guds kärleks gerningar, fullheten af Guds lag: kärleken till Gud och kärleken till nästan. Nu har Gud "bestämt oß, att wi skulle wara lika hans Sons bild." Rom. 8: 29.

Tro wi nu, att Herren Kristus lefde ett himmelskt lif, tro wi, att han wisste hwad han skulle göra i lifwet efter detta? Eller tro wi, att Jesus fruktade, att hans ewighetslif skulle blifwa tomt, fattigt och tråkigt? War Herrens Jesu lif tomt och ödsligt här på jorden? Efter werldens sätt att se war det ett fattigt lif, ty han hade icke ens det han kunde luta sitt hufwud till af jordisk egendom. Har någon lefwat ett rikare, ett skönare, ett härligare lif på jorden än Jesus? Har någon sett en större fullhet af lif och härlighet efter döden än Jesus? Har någon med mera sanning kunnat säga: **jag lefwer**, än Jesus sade det? När wi se ett sådant lif, måste wi utropa: det lifwet war för rikt, för stort, för skönt, för innerligt, för widtomfattande för att wara ett lif blott för denna jorden, blott för den korta tiden af trettiotre år. Ett sådant lif kan icke dö, en sådan kärlek måste wara oändlig, en sådan person måste wara sjelfwa lifwet. Döden kan icke qwarhålla en sådan. Alla naturforskare skulle med en mun ropa: **galenskap, galenskap, omöjligt, omöjligt**, om wi wille före-

slå att inrymma alla himlakroppar och hela werldsalltet **på jorden.** Hwilken orimlighet! Ännu mera orimligt är det att inrymma Herrens Jesu lif inom trettiotre jordår. Wi språka så mycket om naturlagar, att allt måste owilkorligen gå efter naturlagarna. Ja wäl. Det andliga lifwet har ock sina omutliga och oföränderliga naturlagar. Kärleken, den rena, heliga, uppoffrande kärleken, godheten, sanningen, det sedligt sköna och fullkomliga hafwa sina ewiga naturlagar, som heta lif, ewigt lif. Ingenting i werldsalltet kan egentligen förgås, det kan blott ändra form och gestalt, säga de lärde. Just så. Det goda, det rena, det heliga, den sanna kärleken kan icke heller förgås. Den gode, den rene, den helige, den i sanning och fullkomlighet älskande kan icke förgås; han kan blott ändra yttre gestalt, han kan lemna det närwarande synliga området och gå till det himmelska, han kan förwandlas från klarhet till klarhet, hans yttre kan förwandlas till mera likhet med hans inre, anden kan skapa sig en mer och mer fullkomlig form, men lefwa måste han, ty lifskraften är oförgänglig.

Den, som ingenting fattar eller will fatta af Kristus, kan ej heller fatta att det finnes ett tillkommande, ett himmelskt lif. Sedan Kristuslifwet inkommit i menskligheten, har ett högre lif blifwit oß uppenbaradt. Af solen se wi, att det finnes en ljuswerld utom wår jord, af solen och stjernorna se wi, att denna ljuswerld måste wara oändligt mycket större än jorden. Af Kristus se wi, att det finnes ett kärlekslif, ett heligt, ett saligt lif utom och öfwer jorden. Af samme Kristus se wi ock, att detta himmelska lif måste wara "oförgängligt, obefläckadt och owanskligt."

Den måste wara en jämmerlig menniska, som icke kan njuta det allra ringaste af solljuset och naturens oändligt rika lif i allmänhet. Ännu jämmerligare måste den menniska wara, som icke smakar eller ser det allra ringaste af den högre, andliga naturen, af Kristi himmelska lif. Det finnes menniskor, som wi kalla idioter, slösinnade, hwilka hafwa så ytterst ringa förstånd, att man med det mest ihärdiga tålamod måste försöka underwisa dem om de allra simplaste ting. Det finnes menniskor,

som äro så djupt sjunkna andliga idioter, slösinnade för allt himmelskt och ewigt, att man måste med yttersta tålamod bida, tills wid något tillfälle deras sinne wäckes för den högre werldens werkligheter. Wi beklaga alla idioter såsom wanlottade. Ännu mer måste wi beklaga alla som äro idioter i förhållande till andliga och himmelska ting. När wi se en menniska bära sig åt som ett swin, wäckes wår djupaste fasa och wårt innerligaste medlidande. Ännu mer må wi fasa och hysa medlidande, när wi höra en menniska wara så död för allt högre, ädlare och skönare lif, att hon alls icke will weta af någon tillkommande, bättre werld. Wi böra dock aldrig förtwifla ens om en sådan menniska. Lifwet är en fostring. Rätt som det är, inträffar en händelse, som öppnar det innersta, som träffar den werkliga menniskan, samwetet, hos en sådan menniska. Döden, den wäldigaste af alla botpredikanter, träder inom huset, och der höres ett rop: hwad skall jag göra?

Hwad wi nu egentligen wille tala om är, huru Gud fostrar sina barn för himmelen.

Det är dem, som hafwa Gud kär, som allting tjenar till det bästa. Det är de trogna, som skulle komma ihåg, att Gud tagit sig för att redan här gifwa dem ett så rikt ande- och himmelslif, att de skulle wara riktigt wissa om att det finnes, ja, måste finnas en himmel. Hwad skulle alla trognas och rättfärdigas lidanden här på jorden wara till, om det icke funnes en himmel? Det wore wäl den största och onyttigaste grymhet, som tänkas kunde, att de, som fara efter det goda, skulle lida så mycken nöd och plåga här, om det icke funnes en ewig härlighet. Hwad skulle det tjena till att så krossa öfwermodet och inplanta kärleken och ödmjukheten, om det icke funnes en himmelsk örtagård, der kärleken finge slå ut i full blomma? Att Gud i all synnerhet will utrota högmodet, egenkärleken och sjelfwiskheten hos de sina, att han i stället will inprägla sin sons bild i deras hjertan, det se wi tydligen. Man brukar anföra den bilden, att guldsmeden smälter guldet i sådan hetta, att han ser sin egen bild i den upphettade metallen, och att han så ser huruwida guldet är äkta. Så, säger man, gör

Gud, när han låter sina barn smältas, fejas och rensas i bedröfwelsens ugn. Han will se sin egen bild så insmält och inpräglad i dem, att de aldrig mer skola förlora sitt gudsbeläte. Ja wäl. Så är det. Förstode wi det ock så, så skulle wi låta allt hwad som händer och sker oß wara en fostring för himmelen. Huru ljufligt och gladt wårt jordelif skulle blifwa, om wi toge det så efter Guds ord!

Den sjuke och lidande klagar: det är ju twärtom, i sjukdomen och sorgen uppkomma mißtro, twifwel, knot, mißnöje, otålighet, liknöjdhet, leda och trötthet wid allt. Min wän, allt detta är blott slagg, som kommer upp på ytan under smältningen i bedröfwelsens ugn. Om du kunde se den sköna himmelsgestalt, den Kristusbild, som födes och tillwäxer inom den fula ytan! Ser du icke den obeskrifligt sköna, himmelska gestalt till kropp och själ, det rika, härliga gudslif, som utbildar sig hos Herren Jesus ur hans fattigdom, ringhet, förnedring, lidande, ångest, sorg och död? Ja, det war han, säger du, det är icke jag. "Han är den förstfödde, på det han i allt skulle wara den

främste," säger aposteln i Kol. 1: 17—18. Nu komma äfwen wi efter och blifwa lika Kristus. "Wi föra alltid omkring Jesu död i wår kropp, på det att ock Jesu lif må i wår kropp warda uppenbart. Ty wi, som lefwa, öfwerlemnas alltid åt döden för Jesu skull, på det att ock Jesu lif må uppenbaras i wårt dödliga kött." "Derför förtröttas wi icke, utan om ock wår utwärtes menniska förgås, så förnyas dock den inwärtes dag efter dag. Ty wår bedröfwelse, som är kort och lätt, bereder åt oß på öfwerswinneligt sätt i öfwerswinneligt mått en ewig fullwigt af härlighet, åt oß, som icke se efter de ting, som synas, utan efter dem, som icke synas; ty de ting, som synas, äro timliga, men de som icke synas, äro ewiga." 2 Kor. 4: 10, 11, 16—18.

Låtom oß stanna länge wid sådana ord! De äro i sanning tröstens ord i lidandet och sorgen. Lidande wän, jag wet, att du wore färdig att utropa ungefär så: det går wäl an att skrifwa, att tala tröstens ord, så länge man icke smakat mina plågor och min ångest, men pröfwa på, får du känna, huru mycken tröst

man kan taga af alla tröstord. Käre wän, jag kan i sanning säga, att jag smakat pinsamma kroppsplågor icke blott i ett, utan i många år; jag kan ock af erfarenhet bära wittnesbörd om hwad ångest, sorger, bittra bekymmer wilja säga. Jag talar derför icke alldeles i wädret, då jag beskrifwer, huru wi skola fostras för himmelen genom lidande. Det medger jag gerna, att du haft och har större lidanden och sorger än jag. Dock skulle jag ej wilja tro, att jag i dig har träffat den mest lidande i hela menskligheten. Broder och syster, wilja wi wara rättwisa, så måste wi säkert tillstå, att många hafwa lidit och ännu lida mycket mera än wi. Det säkra är, att wårt lidandes mått icke öfwerstiger den kalk, som wår dyre Frälsare måste dricka. I lidandet fins ingen medicin så wälgörande och kraftig som Jesu lidande. Under alla kroppssmärtor fins intet så stärkande och tröstande som den förwißningen, att wi taga del i Kristi lidande. Är wårt lidande Kristi lidande, så måste det wara ett missionslidande, ett lidande för himmelen. När Herren förutsade det grufliga lidande,

som wäntade Petrus, heter det: "men det sade han, gifwande tillkänna med hwad död han skulle **prisa Gud.**" Joh. 21:19. Wi äro således kallade att med wårt lidande och med wår död **prisa Gud.** Werlden säger om de wälmående kristna såsom satan sade om den wälmående Job: "menar du, att Job fruktar Gud förgäfwes? Hafwer du dock förwarat honom hans hus och allt det han hafwer alltomkring. Du hafwer wälsignat hans handawerk, och hans gods hafwer utspridt sig i landet." Men, mente satan, tag ifrån Job hans jordiska goda, och det är strax slut med hans gudsfruktan. Således måste Job lida för att **prisa** Gud, för att bewisa, att det fins werklig kärlek till Gud midt i olyckan och fattigdomen. Satan war icke nöjd. Job måste jämte fattigdomen blifwa slagen af den rysligaste sjukdom, som fins på jorden. Så måste Job lida för att bewisa, att det fins en Gud och ett högre goda bortom detta närwarande lifwets grufliga lidanden och sorger. Kampen war hård, Job war nära deran att blifwa en förnekare af Gud och allt det goda, ja, Job bröt ut i förbannelse af sin

födelsedag och i förebråelser mot Gud, men så sjöng han ocksä de härligaste lofsånger, såsom wi se af Job 19: 25—27, och wann, såsom wi se af hela boken, den allra härligaste kunskap om Gud. Det är i lidandéts ugn wi måste omsmältas till Guds beläte; det är genom lidandets födslosmärtor den nya, himmelska menniskan måste dagligen framkomma och uppstå. Det är genom wårt hopp och wår tröst i lidandet wi wilja bewisa för werlden, att det fins en Fader och ett fadershem i himmelen. Det är under lidandet wi skola blifwa så förtrogna med Gud, att wi kunna säga efter Herrens Jesu ord: "jag går till Fadern." Förundrar du dig icke många gånger när du läser 14—17 kapitlen af Johannes evangelium? Der talar Herren Jesus om sitt bittra lidande. Gång på gång upprepar han de outsägligt ljufwa orden:" jag går till Fadren," "jag går till min Fader." Kan lidandet skönare beskrifwas? Kan man sätta någon mera inbjudande öfwerskrift öfwer dödsporten än denna: **"jag går till min Fader?"** Jesus sade så **före** oß, på det wi skulle få säga så **efter** och

med honom. Detta är sålunda beskrifningen på alla dina lidanden, du kära själ, som så ofta suckar och klagar. Du går till din himmelske Fader, du fostras för himmelen genom den lidandeskalk, som din Fader dig gifwit hafwer. Du blifwer allt mer och mer lik din förstfödde lidande broder, ju mera din lott blifwit utstakad bland de lidande. Icke alla Kristi lärjungar och lärjunginnor kunna och böra wara sjuka och lidande. Men huru skola de mogna för himmelen, det är den stora frågan. Säg uppriktigt, om du wet någon kristen, som nu wore alldeles uppfostrad och passande för himmelen. Säg, om icke hwar och en, af dem du känner, har något styggt fel och lyte, som skulle wara ytterst skadligt för lifwet i himmelen; säg, om icke der är hos alla kristna mycket slagg, som måste brännas bort, innan de kunna wara himmelens rena guld! Säg i all synnerhet om dig sjelf, huruwida du ingen fostring behöfwer för att wara en werklig arfwinge till ewinnerligt lif! Betrakta ett kyrkligt möte, en samling af kristna, säg, om denna försam-

ling kunde blifwa himmelen ögonblickligen utan all widare fostring!

Det kostar, det kostar mycken förödmjukelse, mycket lidande, många smärtor, innan sådana förderfwade syndare som du och jag blifwa passande att inträda bland de fullkomnade rättfärdigas andar. Wi få icke anse fostringen för himmelen för en så simpel och ringa ting, att den kan försiggå utan att wi känna och weta om den. När grenarne måste rensas, att de må bära mera frukt, så är det sannerligen mycket, som måste skäras bort. Äro wi williga att lemna oß oinskränkt, utan alla förbehåll åt honom, som fostrar oß för himmelen? Snart är det färdigt. Innan wi det ana, ropar han: "det är gjordt." Upp. B. 21: 6.

Imellertid wilja wi glädja oß i all wår bedröfwelse och sjunga aposteln Pauli triumfsång: "wälsignad ware Gud och wår Herres Jesu Kristi Fader, barmhertighetens Fader och all hugswalelses Gud (hör, huru man lärer känna Gud i bedröfwelsen!), som hugswalar oß i allt wårt betryck, att wi må kunna hugswala dem som äro i allahanda betryck med den

hugswalelse, hwarmed wi sjelfwa af Gud hugswalas! Ty såsom Kristi lidanden rikligen komma öfwer oß, så kommer ock wår hugswalelse rikligen genom Kristus." 2 Kor. 1: 3—4. Läs widare det härliga stället, så får du se hwad din mission är, du som är hårdt ansatt af lidanden och nöd. Hwad skulle det blifwa på denna arma jord, om Gud icke hade några riktigt lidande och nödstälda barn? Det kan wäl hända, att de andra troende, hwilka ännu icke erfarit något swårare betryck, förebrå oß, som lida, att wi sjelfwa äro orsaken till wåra lidanden, eller att wi lida blott af känslopjunk. Wi swara på alla sådana förebråelser med aposteln Pauli ord: "nu fröjdar jag mig i mina lidanden för eder och uppfyller i mitt kött hwad som fattas i Kristi lidanden, för hans kropp, som är församlingen." Kol. 1: 24. Församlingen på jorden måste i alla tider hafwa ett wißt antal sådana, hwilka på så sätt uppfylla i sitt kött Kristi lidanden. Lidandet är en wigtig gren af den kristna kyrkans missionswerksamhet. Då hörer det ocksä dessa lidande kristna till att hysa en warmare för-

barmande kärlek, ett widare hjerta för allt lidande, än kristna i allmänhet synas hafwa behof af. Hos de lidande kristna skulle kyrkans hjerta finnas, om det nu är gifwet, att de friska, de starka, de modiga kristna uppenbara församlingens kraftiga wilja och beslutsamma handlingskraft. Det har säkert något att betyda, då aposteln liknar församlingens medlemmar wid lemmar i en kropp, deri den ene lemmen är öga, den andra fot m. m. Så måste ock den ene lemmen wara hjerta, den andre arm, o. s. w. Det är af detta skäl kristna ofta så litet förstå hwarandra här på jorden. Såsom det är med de olika lemmarna, så är det ock med de olika temperamenten. Den ene kristne är mera warm, känslig, öm och deltagande med alla menniskor, den andre är mera sträf, kall, beräknande, bestämd och dömande. Så ock med uppfattningen af Guds ord. Den ene kristne har sett det och det särskildt i skriften, den andre har sett något annat, som nästan uteslutande tagit hans uppmärksamhet i anspråk. De twå förstå ofta icke hwarandra här på jorden; de äro kanhända häftiga motstån-

dare mot hwarandra. Huru passa sådana kristna för himmelen? Företer icke den kristna församlingen inför werlden det ömkligaste skådespel af småaktigt gräl och frånstötande beteende?

Huru skulle det gå, om det icke funnes ett hjerta af lidande kristna? Det är i detta hjerta af de lidande kristna, som Kristi kyrka på jorden har sin enhet. Det är från detta kyrkans lidande hjerta, som hennes slutliga sanna förening skall utgå. För tillsamman en skara werkligt lidande kristna från alla kyrkor och kyrkosamfund på jorden, hör efter hwad som är hufwudsak för dem, och du skall få se, att berättelsen om den barmhertige samariten upprepas ånyo. Jag menar nu sådana, som blifwit werkligt förödmjukade af lidandet. Du märker häraf, att lidandet har en stor betydelse, när det gäller att fostra oß för lifwet i himmelen.

Jag wädjar till dig sjelf i de stunder, då du erfar hårda och bittra, inre och yttre lidanden och sorger. Är det dig icke då så om hjertat, att du wille taga alla lidande warelser och

kasta dem för Jesu fötter? Längtar du icke då efter himmelen, efter den tid, då allt lidande är slut? Du känner då också, att det blir ingen werklig himmel af, förrän alla smärtor äro stillade och alla tårar aftorkade. Lidande broder och syster, wi äro kallade att wara det wäntande, bidande, längtande, hoppfulla och profetiska hjertat i menskligheten. Ja, wi äro kallade att lemna lefwande swar på frågan, hwarför lidandet kom i werlden. Tänk på denna höga kallelse! Tänk på din stora mission, der du ligger eller sitter i din smärta, ångest och nöd! Tänk på, att den sanna Kristusbilden skall frampressas ur all din smärta och sorg! Tänk på, att himmelen skall komma till lifslefwande uppenbarelse i ditt hjerta, på det att werlden må förstå, att det finnes en werklig himmel bortom alla qwal och lidanden. "På det att werlden må förstå, att jag har Fadren kär och gör såsom Fadren har bjudit mig: stån upp, låtom oß gå härifrån" (till Getsemane och korset), sade Herren Jesus, då han såg det hemska lidandet framför sig. Låtom oß ock säga så! I denna tid i all synner-

het behöfwer werlden bewis på, att det finnes sådana, som werkligt tro på en högre, bättre och salig werld. De flesta blygas för att smäda en lidande menniskas hopp och tröst. Inga wittnesbörd för Guds ord äro starkare än det kristna hoppets kraft och styrka i lidandet och sorgen. Wi måste flytta himmelen midt in ibland jordelifwet, i fall wi wilja öfwertyga den otrogna werlden om werkligheten af himmel och salighet.

Wi torde, wid närmare eftersinnande, förstå, att det icke är af hårdhet, wårdslöshet eller af brist på kärlek, Gud låter oß genomgå sorg och lidande här. Wi torde begynna märka, att "wi genom mycken bedröfwelse måste ingå i Guds rike." När dock änden på allt är salighet, när wi "winna wår tros mål, wåra själars frälsning," så må wi wäl med aposteln Paulus "berömma oß i bedröfwelsen" af wåra lidanden, emedan wi weta, att lidandet werkar tålamod, och tålamodet bepröfwelse, och bepröfwelsen **hopp**, men hoppet låter icke komma på skam, ty Guds kärlek är utgjuten i wåra hjertan." Rom. 5: 3—5.

"Ty allt hwad förut blifwit skrifwet, det är skrifwet till wår underwisning, att wi genom tålamod och skrifternas tröst må hafwa hoppet." "Men hoppets Gud uppfylle eder med all fröjd och frid i tron, på det att I mån öfwerflöda i hoppet genom den helige Andes kraft." Rom. 15: 4, 13.

De saligas gemenskap med sina qvarlemnade älskade. *

Min gemenskap med dig grundar sig på din kärlek. Denna personliga kärlek drager mig, och de tusen sinom tusen mina meddelaktiga i den sällhet, som hwarje ögonblick blir större och större, icke sällan till de ännu dödliga menniskorna och försätter oss ofta i en älsklig, ehuru mången gång omtöcknad, icke städse ren och helig, förbindelse med dem. Hör nu något om denna förbindelse! Jag wet icke, om du förstår det, men jag måste säga dig denna wigtiga sanning:

* Just som jag höll på att afsluta den lilla boken, föllo mina ögon på några bref från J. C. Lavater om själens tillstånd efter döden. Brefwen woro stälda till kejsarinnan Maria Feodorowna af Ryssland och publicerades 1858. Lavater skref dem 1798. De föreställas wara bref från en hemgången salig ande till en på jorden qwarlemnad wän. Innehållet är för mig så skönt, att jag icke kan afhålla mig från att meddela ett sammandrag till tröst för dem, som behöfwa samma hugswalelse som jag. Läs och tag deraf hwad du will och kan!

wår sällhet beror ofta, åtminstone hwad graden beträffar, af sinnesförfattningen hos wåra qwarlemnade älskade, med hwilka wi stå i omedelbar förbindelse. Deras fromhet fröjdar oß, deras ogudaktighet stöter oß tillbaka. Wi glädja oß öfwer deras rena och ädla, deras andliga och oegennyttiga fröjder. Deras kärlek är wår sällhet. Wi känna, om än icke lidande, så dock mindre glädje, när de **förmörka** sig genom köttslighet, egenkärlek, djuriska lustar och oädla begärelser. Jag beder dig, min wän, stanna något ögonblick wid detta ordet **förmörka**. Hwarje gudomlig ljustanke har någonting ljust och upplysande med sig — upptänder en ljusstråle, som utgår från den älskade, och som ses och fattas af älskande ljusnaturer. Hwarje art af kärlek har sin egen ljusstråle. Denna ljusstråle förenar sig med det **heliga** ljuset, hwaraf de saliga omgifwas, och gör detta klarare och ljufware; på graden af denna klarhet och ljuflighet beror graden af wår sällhet och wår tillwarelseglädje. Der kärleken förswinner, der förswinner ljuset, och med detsamma det andliga lifwet, som är sa=

ligheteus wäsende, från wåra älskade. Wi känna ingen salighet utom kärleken. En menniska, som blir kärlekslös, förmörkar sig sjelf i egentligaste och bokstafligaste mening; hon blir mer och mer köttslig, oandlig, materiel, jordisk, nattlig, ljuslös, mörk. Sådant lifwet, eller, hwilket är ett för oß, sådan en menniskas kärlek är — sådant är ljuset, sådan ljusrenheten, ljuslikheten, klarheten, härligheten i hennes natur. Sådan denna klarhet och ljushärlighet är, sådan är ock möjligheten och innerligheten af wår gemenskap med wåra qwarlemnade älskade. Kärleken är det fullkomligaste band. Ljus drager ljus till sig. Att werka på mörka själar är för oß omöjligt. Alla kärlekslösa själar äro mörka för oß. Sådan en menniskas werkliga lif är, sådan hennes kärlek — sådan hennes kärlek, sådant hennes ljus; sådant hennes ljus, sådan wår gemenskap med henne, och sådan hennes gemenskap med oß. Wårt element är ljuset, hwilkets hemlighet ingen dödlig förstår. Denna klädnad, detta hölje, detta element, detta organ, i hwilket urkraften, som allt frambringar, lef=

wer — ljuset är för oß det allmännaste känne-tecken på alla naturer. Hwarje wäsendes ljus är såsom deß kärlek. Såsom wi älska, så lysa wi, och såsom sådana kännas wi och dragas af alla kärleksfulla ljusnaturer. Den som hatar kärleken, har intet sinne för oß, intet organ, hwarigenom han kan upptaga något af oß uti sig. Sådan kärleken (o, låt mig upprepa detta i hwarje bref!) sådan är ljusmottagligheten, sådan är harmonien mellan alla ljusnaturer och med sjelfwa urbilden. Sådan kärlekslös-heten, sådant mörkret, ljusskyggheten och oskick-ligheten att närma sig källan och urbilden till alla ljusnaturer. Tusen ljusnaturer kunna dragas af en enda kärleksfull ljusnatur. Den ljus- och kärleksfulle menniskan Jesus war en lysande punkt, som oupphörligt drog till sig legioner änglar. Mörka naturer, trånghjer-tade karaktärer draga till sig de kärlekslösa och blifwa ännu mera mörka, likasom de kärleks-fulla blifwa renare och mera älskande i kärleks-fulla andars närhet. Tänk på Jakob och hans himlastege, Elisa och de brinnande wagnarne

och hästarne! I bibeln finnes mycket härom, om wi wilja se efter.

O, min älskade, det är ett oupplösligt sammanhang mellan de båda werldar, dem I plägen kalla den **synliga** och den **osynliga** werlden — en oupphörlig gemenskap mellan de älskande inwånarne på jorden och i himmelen — ett ömsesidigt wälgörande inflytande från den ena werlden på den andra. Ju mer du gör dig förtrogen med denna tanke, desto mer skall du inse sanningen, wigten och heligheten deraf. Förgät det icke, qwarlemnade broder, du lefwer **synlig** i den för dig ännu osynliga werlden. Förgät icke, att det är glädje i de kärleksfulla andarnes rike öfwer din tillwäxt i ren, sjelfförsakande kärlek. Så aflägsna wi synas dig, så nära äro wi dig. Ingen älskande är allena och ensam. Kärlek lyser ur den jordiska werldens mörker hitupp till den himmelska werlden. Kärleken tillkännager sig sjelf såsom kärlek för de himmelska andarna, äfwen om han icke sjelf tänker derpå.

Hwarest ljus och kärlek är, der äro alltid utan undantag ljus- och kärleksandar i närhe-

ten. Det är mycket mer bokstafligt sant, än wi tänka, när Herren säger: "hwar twå eller tre äro församlade i mitt namn, der är jag midt ibland dem." Kärlek drager kärlek till sig. Kärlek har behof af kärlek, kärlek är salig i meddelandet af sig sjelf till älskande och älskade. Det är bokstafligt sant, att wi kunna bedröfwa Herrens Ande genom kärlekslöshet, och att wi kunna fröjda honom med kärlek.

Ingenting är mera tilltalande för alla saliga andar än jordebarnens kärlek. I kunnen, fastän I ännu heten dödlige, I kunnen draga himmelen ned på jorden genom kärlek. Med oß salige kunnen I träda i en oändligt förtroligare umgängelse, än I hållen för möjligt, om I upplåten edra själar för wårt inflytande genom kärleken. Min käre, jag swäfwar ofta omkring dig. Jag lefwer gerna i ditt ljusomhölje — i din kärleks element. När du wredgas, så förmörkar sig det ljus, som annars omger dig, när du med kärlek tänker på älskande och lidande. Wredens mörker kan ingen älskande ande fördraga. För icke länge sedan måste jag en gång öfwergifwa dig. Dock, du

blef åter ljus och jag kunde ila till dig. Du gjorde trenne ting, hwilket berättigade mig att åter träda i din närhet. Du grät öfwer din wrede, du bad om förlåtelse och nåd att öfwerwinna den, och du bad den du sårat om förlåtelse samt bewisade honom wänlighet. Detta bragte ro i ditt hjerta, glädje i ditt öga och ljus i din natur. Häraf kan du se hwad wi weta om wåra efterlemnade kära.

O, min älskade, om du wisste, huru ädel och ren kärlek belönar sig sjelf, huru kärlek framkallar kärlek, och huru den rena kärleken ger renare åtnjutande af Gud och renare sällhet — huru skulle icke då ditt hjerta söka rening från allt, som icke är ren kärlek! Ingenting annat än kärleken har wärde. Wi känna ingen wishet annat än den oegennyttiga kärlekens wishet. Endast kärleken har ett riktigt, klart, sundt, ofelbart och genomträngande öga för allt, som är wärdt att weta och känna, allt sant, ädelt, odödligt och gudomligt. Wi se med outsäglig förnöjelse Gud sjelf i hwarje rent älskande menniska i himmelen och på jorden, likasom man ser solen i en ren watten=

droppe. Alla älskande på jorden och i himmelen äro ett genom kärleken. Ingen slump finnes här — kärlekens grad är sällhetens grad. Kärlekens grad är graden för den inre och yttre fullkomningen och härliggörelsen. Sådan din kärlek är, sådant ditt förhållande till de aflidna saliga, sådan din förbindelse och gemenskap med dem, sådant deras inflytande på dig — sådant deras werkliga samband med dig och med din anda."

Så långt den älskliga Lavater.

Slutord.

Läsa wi med eftertanke de egendomliga, men så sköna och djupsinniga orden, dem wi nu anfört, skola wi icke undgå, att i dem finna en nära öfwerensstämmelse med 1 kap. i Johannes evangelium, samt orden i 2 Kor. 3: 18: "Men wi alla, som med aftäckt ansigte skåda Herrens härlighet i en spegel, warda förwandlade till samma bild, från härlighet till härlig-

het, såsom från Herrens Ande." Likaså 2 Kor. 4: 6: "ty Gud är den, som bjöd ljuset lysa utur mörkret och lyste i wåra hjertan, på det kunskapen om Guds härlighet i Jesu Kristi ansigte skulle framlysa." Jämföra wi härmed till sist 1 Kor. 13 kap., så hafwa wi en klar biblisk bild af det framstälda. **"Men nu förblifwa tro, hopp, kärlek, dessa tre; men störst ibland dem är kärleken."**

Du klagar: jag kan icke tro någonting så stort, utomordentligt och öfwernaturligt som det kristna hoppet. Det wore ju ett under öfwer alla under, om det funnes en sådan salighet och härlighet för kropp och själ som Guds ord beskrifwer, utropar du. Jag frågar: kan du älska en sådan sällhet, kan du finna lust och glädje i en sådan härlighet? Kan du älska en sådan person som Jesus Kristus? Eller jag wille fråga: kan du **önska** en sådan himmel som den bibeln beskrifwer, kan du af hjertat åstunda och behöfwa ett sådant lif som det himmelska lifwet är? Har du blott ett högre hjertebehof, så får du snart en högre tro och genom tron finner du snart både bewis och förwiß-

ning om en högre, en bättre, en himmelsk werld. Columbus hade en aning om en ny werld. Han for åstad; efter lång möda och wäntan fann han den nya werlden. Så ock du. Har du blott kärlek och lust för ett heligt, ett himmelskt, ett ewigt lif, så får du snart öfwerwäldigande bewis på tillwaron och werkligheten af detta lif.

Har du någon innerlig längtan och trånad efter fullkomlighet? Känner du, att ett högt och stort mål ligger framför dig? Inser du ock, att denna lilla tid, detta jordelif, är allt för kort för att bringa dig till den fullkomning, hwarefter din ande trånar? Wi tro ju på menniskoslägtets framåtskridande i förädling, bildning, konst och wetenskap. Så säga oß åtminstone wår tids lärde och bildade. De förwissa oß, att uppfinningar och förbättringar på alla områden, att wetenskap och upplysning i menskligheten måste komma att uppnå en ännu för oß otrolig höjd af fullkomlighet. När nu hela menskligheten kan utwecklas så redan på jorden, huru stor måste icke då den enskilda menniskans utwecklingsförmåga wara,

blott hon får tid på sig. Tror du på menskligetens framåtskridande, tror du på den enskilda menniskans oändliga framåtskridande i det goda, det ädla, det sanna, det sköna, det gudomliga? Tror du, att i menniskans förstånd ligger anlaget för oändligt wetande, oändlig kunskap? Tror du, att i menniskans känsla ligger en förmåga, som kan utbildas till uppfattande och åtnjutande af den oändliga skönheten och härligheten, Gud sjelf? Tror du, att menniskans wiljekrafter kunna så omskapas och pånyttfödas, att hon kan utföra det goda till högsta fullkomlighet?

Har du inga ljusa ögonblick i ditt lif, då det förunnas dig att skåda ut öfwer **det godas**, jag menar **Guds rikes** oändliga rymder? Känner du icke i dessa stunder din höga kallelse, din egen personliga oändlighet? O, den lilla obetydliga menniskan, stoftgrandet i werldsrymden, så stor hon är, när hon i sina högtidsstunder känner igen sig sjelf! Det är dock endast i **Menniskosonen** som menniskan känner igen sig sjelf, sin sanna storhet. Känner du **Menniskosonen**? Har du studerat det

oändliga innehållet, den outtömliga storheten af Jesu Kristi person? Lärer du känna Kristus, så lärer du känna dig sjelf. Tron på Kristus widgar wårt hjerta till ett fast hopp på ett ewigt lif och en härlig uppståndelse. Det är derför aposteln Petrus jublar öfwer Guds barmhertighet, som "födt oß på nytt **till ett lefwande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda.**" 1 Petr. 1: 3. "Guds helige kan icke se förgängelse." Ap. G. 2: 27. Detta gäller först och främst Kristus sjelf, men det gäller ock alla, som äro helige i honom. Helighеten, den personliga helighеten är oförgänglig såsom Gud sjelf. Lemna dig åt Jesus, så går ewighetssolen upp öfwer ditt närwarande och tillkommande lif. "Om någon will göra hans (Guds) wilja, skall han förstå, om läran är från Gud, eller om jag talar af mig sjelf," säger Herren i Joh. 7: 17. Alldeles så. Begynn att sucka, att tråna, att längta efter ett himmelskt hem, och du skall finna, att det finnes ett sådant, du skall finna, att Guds ord talar just det du behöfwer. En gammal from man har sagt: sälla äro de, som

hafwa hemlängtan, ty de skola komma hem. Så säger Herren Jesus: "salige äro de, som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifwa mättade" (Matt. 5: 6), de skola säkert komma till de "nya himlar och den nya jord, der **rättfärdighet** uti bor."

"I hafwen kommit till Sions berg och till den lefwande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och till de otaliga änglar och till högtidsskaran och församlingen af de förstfödda, som äro uppskrifna i himmelen, och till Gud, som dömer alla, och till de fullkomnade rättfärdigas andar och till nya förbundets medlare Jesus, och till stänkelseblodet, som talar bättre än Abels blod." Ebr. 12: 22—24. Derför är "wår umgängelse redan nu i himmelen, dädan wi ock wänte Frälsaren, Herren Jesus Kristus." Han ropar: "jag skall komma igen och taga eder till mig, att hwar jag är, der skolen I ock wara." Joh. 14: 3. Wi swara:

"Amen, kom, Herre Jesu!"